

SLOVENEK

Velja po pošti: za celo leto naprej . . . K 60— za en mesec K 5— za inozemstvo K 70—
 V Ljubljani na dom
 Za celo leto naprej . . . K 58— za en mesec K 5—
 V upravi prejelca mesečno . . . 4-50
 Sobotna izdaja: Za celo leto K 10— za inozemstvo K 15—

Inserati: Enostopna pettivrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 v za dva in večkrat 45,, pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru. Ob sobotah dvojni tarif.
 Poslano: Enostopna pettivrsta K 1— Izhaja vsak dan izvenmi ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nerankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Razdelitev zemlje.

»Zemlja je božja in vaša!« je zaklical v novoletni poslanici regent Aleksander kmetom jugoslovanske države. Že od leta 1849. naši slovenski kmetje niso slišali tako razveselje vesti. Takrat se je določilo, da se odpravi podložnost kmetov, desetina in tlaka. Regentovim besedam je začelo slediti tudi dejanje. Belgrajska vlada je, kakor smo v včerajšnjem listu poročali, že ugotovila in odobrila glavna načela za razdelitev zemlje. Naše kmete zanima določitev, da se bodo razdelila veleposestva med one kmete, ki danes ne morejo živeti od svojega zaslužka, na vojne pohablence, na kmetске delavce in na one, ki imajo vsled vojne mnogo škode. Razdelila se bodo ne le stara posestva, ampak tudi ona veleposestva, ki so bila pridobljena med vojno, torej veleposestva vojnih dobičkarjev. Lastnikom starih veleposestev bo država odmerila primerno odškodnino, veleposestva članov bivše habsburške hiše in vojnih dobičkarjev pa se bodo razdelila brez odškodnine.

Pravična razdelitev zemlje je bila od nekdaj najtežavnejša, a tudi najbolj dalekosežna naloga za ureditev družabnih razmer. Zgodovina vseh dob nam pripoveduje o poskusih, urediti zemljiško vprašanje v korist širokih plasti prebivalstva.

V stari Sparti je bilo razdeljeno prebivalstvo med samostojne posestnike, med nesamostojne posestnike in med podložne najemnike. Likurg je s posebnimi postavitvami odpravil to razliko. V rimski zgodovini čitamo o različnih zemljiških postavah (leges agrariae). V deželah Germanov in od njih odvisnih zemljah je prišlo do znanih kmetijskih uporov, ki niso bili nič drugega kakor obupen klic po spremembi zemljiških razmer. Šele leta 1849. je bil kmetijski stan v teh deželah oproščen najnadležnejših spon.

Sedaj stojimo pred novo ureditvijo zemlje v naših krajih. Ta sicer ne bo splošna, temveč se nanaša le na veleposestva, ki so obstajala že iz stare dobe, se povečala tekom zadnjega polstoletja ali se pa pridobila v poželjivem vrtincu svetovne vojske. Majhna in srednja posestva ostanejo glasom ravno kar proglašanih načel v naši državi nedotaknjena.

Kaj je veleposestvo? Po splošnem naziranju meri majhno posestvo do 5 ha, srednje kmetško posestvo do 20 ha, veliko kmetško posestvo do 100 ha. Kar je več, je veleposestvo. Kajpada trdne meje, kje se

neha veliko kmetško posestvo in začenja veleposestvo, ni mogoče natančno določiti.

V hribovitih, nerodovitnih krajih se posestvo čez 100 ha ni veleposestvo, dočim žitno polje ali vinogradi v obsegu nad 100 ha pač zaslužijo označiti za veleposestva. Vladna napoved o zemlj. razdelitvi je prepustila natančne določbe tudi o tem vprašanju posebnemu državnemu uradu, v katerem bodo zastopniki vseh prizadetih krogov.

Usoda, ki bo zadela stara veleposestva, med Slovenci splošno ne bo prizadela državljanov naše narodnosti. Tukaj pridejo v poštev v prvi vrsti različni Attemsi, Thurni, Windischgrätz, Auerspergi, Schönborni itd. Pač pa bodo prišla v razdelitev veleposestev tudi naših slovenskih vojnih dobičkarjev.

Naša V. L. S. je v prvi vrsti kmetška stranka in zato se veseli, da belgrajska vlada sporazumno z regentom Aleksandrom razglasa razdelitev veleposestev, kar bo predvsem v korist kmetškemu delavcu, vojnim pohablencem in poškodovancem ter majhnim posestnikom. Zato izjavljamo, da bo V. L. S. kot kmetška stranka krepko sodelovala pri napovedani zemljiški spremembi. Le eno željo izražamo: Ustanovil se bode sicer poseben urad za proučevanje in izvršitev razglasene spremembe. Toda mi želimo, in to željo bomo tudi znali na primernem mestu zastopati, da se zaslusijo v razdelitvi veleposestev tudi mnenje naših kmetijskih zastopnikov v državnem in pokrajinskem veču. Shodi naše stranke pa se bodo morali takoj začeti pečati s tem velikim novim vprašanjem.

Proti znižanju slovenskih mandatov.

Kakor znano, je ministrski svet v Belgradu sklenil, da se da Slovincem le 32 mandatov v državno večo. To število je z ozirom na število prebivalstva Slovenije in z ozirom na število mandatov, priznано drugim pokrajinam, prenizko. »Slovenec« je takoj, ko je prejel to vest, ugovarjal proti znižanju slovenskih mandatov, zlasti ker so se stranke že prej bile zedinile na ključ 38 in imenovalle svoje zastopnike.

Včeraj se je vršil razgovor med zastopniki slovenskih strank, ki so se vse združile v mnenju, da gre Slovincem najmanj 38 poslancev. Po dogovoru strank je dr. Korošec odposlal ministrskemu predsedniku v Belgrad naslednjo brzojavko:

Ministrski predsednik Protić,

Belgrad.

Ker nas je 1.600.000 Slovencev in 160.000 tujcev, zato vztrajajo Vseslovenska ljudska stranka, Jugoslovanska demokratska stranka in Jugoslovanska socialno-demokratska stranka na minimalnem ključu 38 članov državnega veča ter prosijo, da ministrski svet spremeni svoj sklep in prizna Sloveniji enajsteno število. — V imenu strank

dr. Korošec.

Hkrati je dr. Korošec sporočil o svojem posredovanju tudi ministru za konstitucijo dr. Kramerju, da zastopa stališče slovenskih strank v ministrskem svetu.

Nemci se umikajo.

Nemško-avstrijska vlada je bila razpisala, kakor znano, volitve v slovenskih krajih Štajerske in Koroške. Na to je Nar. vlada SHS v Ljubljani ugovarjala pri dunajskem zunanjem uradu, češ, da ne more nemška vlada posezati v kraje, ki spadajo v ozemlje države SHS. Sedaj je nemško-avstrijski zunanji urad odgovoril ljubljanski vladi:

Zunanji urad prepušča ureditev mej med Slovenci in Nemci mirovnemu posvetu. Zato nemška vlada ne bo izvajala do tistega časa vladarskih pravic v krajih, zasoderih po jugoslovanskem ozemlju in ne bo dala izvršiti napovedanih volitev.

Stranačke grupacije u Hrvatskoj.

(Glas iz Hrvatske.)

Općenito je poznato, da su kod nas Hrvata uslijed zlokobnih sistema do sada živjele stranke u najvećem razdor. Nije trebalo vlastodržcima drugo, no da pritegnu k sebi sad ovu sad onu stranku i odma je optička konstelacija bila posve druga, a na njoj je mogao sistem, bio on i najgori, grditi svoje po naš rascjepani narod pogubne osnove. Vjeći te stranačke trzavice bile su uzrok, te se naš hrvatski narod nije mogao sistematski politički odgajati. Posljedice se toga osjećaju još i danas, kad smo prebrodili kroz oluju svjetskog meteža. Naša se politika nalazi sada na raskršću, te svakog misaonog Hrvata

podilazi neodlučnost, kamo da krene te se očuvaju krvlju stečeno narodno jedinstvo i sloboda.

Od svih je stranaka najviše radila za narodno jedinstvo Starčevićeva stranka prava, pa je u najkraće vrijeme provela u svojoj sredini potpunu evoluciju svojih do tada intranzigentnih političkih načela. Njoj se za to mnogo vjerovalo, jer je na kokcu metnula svoju egzistenciju. I sam je narod uvidjao, da je taj korak čisto narodne stranke skroz patriotski te da mu se ne ni s koje strane ne može prigovoriti. Ali i ta je stranka imala i sad još ima svoju Ahilovu petu, jer nije dublje zavirala u narodne seljačke potrebe te je tek sporadički i kao nebitno u svoj program unášala seljačke zahtjeve. Koje je dakle čudo, da se sad, kad se je u glavnom njezin politički program ispunio, ta stranka najviše osjeća disorientirana, a uslijed toga se javljaju najveća nezadovoljstva njezinih pristaša. Ona može dalje da postoji kao čista hrvatska stranka, koja ima zadaću da primiče hrvatski narodni individualitet. Ali za kako dugo može da vrši taj častan posao, ako ne ima čvrste podloge u gospodarskim narodnim potrebama i socijalnoj organizaciji, to je drugo pitanje, koje je utisnulo pero u ruke i piscu ovih redaka. Bojati se, da će se morati okretati i lijevo i desno, a konačno baciti na negativnu sterilnu politiku.

U nas se slabo vodi račun s hrvatskom seljačkom pučkom strankom, premda je zahvatila lijepi dio hrvatskog seljaštva. Predbacuje joj se i demagoštvo i vruljanje amo tamo, ali jedno joj se ipak mora priznati, da se nikad nije dala u protunarodnu službu. Dapače se u toj stranci javljali i javljaju jaki slavenski porivi, koji su je tjerali i do skrajnih zaključaka, a sada, kad se nalazi u nekoj osamljenosti, traži izlaz u republikanstvu, koje je većini hrvatskih seljaka najprijatnije. Nitko ne može poreći, da se u najskorije vrijeme mora riješiti važno pitanje u pogledu vlasteoskih latifundija u Hrvatskoj, a to će dati ovoj stranci jaki zamah, jer su prilike hrvatskog seljaka upravo dezolantne. Toj bi stranci trebalo tek jasnih pogleda u sadašnje, silom prilika narinute, političke odnošaje, pa će moći bez uštrba na svom privremenom programu provesti mnoge zadaće, koje u nju polaže hrvatski seljak. Bit će naime u većoj i tijesnijoj vezi sa srodnim strankama cijele naše jedinstvene države.

Ako sad predjemo na najbrojniju stranku, hrvatsko-srpsku koaliciju, teško je o

LISTEK.

Ivan Bežnik:

Mladi hudodelec.

(Slika iz okupacije.)

Bilo je okrog desete ure ponoči. Pri Mraku so bili že vsi paspali, trudni od dnevnega dela, v skrbi za svojo prihodnost. Temna hiša je gledala izmed sadnega drevja in se je težko ločila v glavnih obrisih iz teme, ki se je zdela kot neprodna. Gost droben dež je padal na zemljo.

Po klancu so škrebetali ljudje, spodtikali se, padali in vstajali. Kaj iščejo v temni noči todi? Kdo ve? Črne sence so se bližale s težavo in godrnjanjem, nekdo je prižgal vžigalico, da bi posvetil . . .

Pred njim je šel deček z rokama v žepih, poznal je pot in se je smehljal. Oni, ki so imeli široke napoleonske klobuke in puške, so ob svitu vžigalice stopili hitreje, njih poveljnik je pogledal dečka. Ta je pokazal na hišo in dejal:

»Ta je.«

»Ta je?« je ponovil v laškem jeziku narednik in pridržal kletev.

Pred hišo so se postavili in si obrisali pot s čela, oddahnili se. Deček se je oprl s hrbtom ob rožance in gledal temne obrise karabinierjev, ki so šepetali in se jezili.

Glasno ropotanje na vrata je prebudilo domače iz spanca. Sunkoma so planili kvišku in poslušnili. Kaj je? Ali smo sanjali? Nič ni bilo.

Čez par trenutkov se je trkanje ponovilo, ki je postalo glasnejše, bolj energično. Kokoši na gredi so zakokodakale, pes se je prebudil na šupi in zalajal, oglašil se mu je še drugi pri sosedu.

Mrakovka je bila vsa iz sebe, Mrak je poslušal pozorneje, otrok je zajokal in se stisnil pod odejo. Mrakovka je trepetala; Ubili nas bodo! Lah! so! Mrak pa je stopil do okna in ga odprl.

»Kdo je?«

»April Porco!« — »Lahi so,« je dejal deček, ki je prišel z njimi.

Mrak je šel odpirat. Razmišljal je, kaj mu hočejo, kaj jim je storil, da hodijo ponoči v hišo. Ali je kaj razaljivega govoril? Kdo ve, če ga ni ovidil kdo? Ko je odprl vrata in zagledal pet čudnih oboroženih postav, se je ta misel potrdila v njem. Nevoljno in v bojzani jih je gledal, ko je stopil narednik v vežo, pobeskal v notesu in dejal:

»Peter Mrak?«

»Peter?« je ponovil Mrak in pogledal zdaj karabinierja, zdaj dečka, ki mu je bilo ime Marko. »Peter je moj sin. Štirinajst let ima.« Kaj naj napravi štirinajstletni fant?

Par trenutkov so se gledali. Nato je pobral narednik vse drobtinice borne slovensčine, ki jih je posedoval, in dejal: »Ni ma Peter? Priti sem.«

»Ali hočete Petra?« je vprašal Mrak in pogledal ženo, ki je prišla po stopnicah. »Petra hočejo. Ali ni fant kaj naredil?«

Žena se je tresla: »Fant? Peter? Kaj naj naredi?«

Marko je dejal: »Rekli so mi, naj pokažem vašo hišo. Kar gnali so me.«

»Moj Bog!« je dejala Mrakovka. »Bog ve, kaj mu hočejo. Saj ni nič naredil. Kam ga boste gnali?« se je obrnila v jok in s sklenjenima rokama do narednika, ki je postajal nestrpen in zavpil:

»Ubogati! Peter priti!«

»Pojd po Petra!« je dejal Mrak dekli, ki je prišla iz kamre, ko je zaslišala jok gospodinje. Šla je na šupo, kjer je spal Peter tako trdno, da ga je komaj prebudila.

Zaspan, bled, napol oblečen se je prikazal v veži, luč mu je zabliskala v oči, začudenje ga je prevzelo, ko je zagledal čudne kape in puške z bajoneti.

»Vi Peter?« je vprašal narednik.

Oče in deček sta prikimala. Narednik je vzel puško, spravil notes v žep, prijel bosa ga dečka in ga porinil pred se ter namignil ostalim.

Peter je pogledal začudeno, oče je ostrmel, Mrakovka je zajokala: »Ženejo ga. To je pomota!« je prišla narednika za rokav. »Povejte, zaltaj?«

Narednik je bil mrzel in se je otrese.

»Vsaj čevlje in klobuk naj vzame!« je dejal oče.

Kdo ga je razumel? Ko je deček že bil zunaj, je prinesla dekla iz hiše čevlje in klobuk. Dovolili so mu, da je čevlje nataknil in klobuk pokrtil.

Nato so odšli po klancu v trdo temo. Peter je šel z Markom, za njima sta tiščala dva karabinierja, da ju ne izgubita.

Domači so gledali skozi vrata, dokler se je slišal šum korakov v klancu in že

dolgo potem. Mati si je brisala oči: Zakaj vse to? Mrak je gledal temno: Da odpeljejo otroka . . . To noč niso spali.

Tega večera se spominjam tudi jaz. Čakal sem tri ure, da pretolmačim njih besede. Častnik karabinierjev je bil nervozen, z malo šibico je tolkel po mizi in ni imel prijaznega pogleda, ne prijazne besede. Mal podporočnik pa se je smehljal neprestano in kazal bele zobe.

Zgodilo se je bilo hudodelstvo. Pri neki hiši so dobili slovenski časopis, ki je bil tri dni star, v katerem se je govorilo o svobodi, o nemirih v Italiji in o laškem terorju na Goriškem. Prišla je zato karabinerom sila, da poiščejo krivce in jih kaznujejo.

Častnik karabinierjev je šepetal mnogo na tihem. Kaj, ne vem. To, kar je dejal glasno, je bilo, da so ljudje izdajalski, neprijazni, nehvaležni, uporni in da bodo čutili šibo . . .

Čutil sem jo tudi jaz, da mi je vrela kri, zato sem molčal, dasi so bile te besede namenjene meni.

Krog enajste ure so pripeljali Petra. Bil je moker, truden, bled. Prestrašen je trepetal kot šiba na vodi. Njegove tako lepe oči so gledale nedolžno po nas vseh, ki smo obrnili poglede vanj.

Ko je zagledal Janeza, ki so ga imeli v kotu že več ur, je imel toliko poguma, da se mu je nasmehnil: »Ti si tu?« Ta je pokimal in gledal žalostno.

njoj pisati, jer većih zasluga ne ima a u narodu se širila i gizala po ljudima ovisnim od sistema. Ta je stranka bila do zadnjeg časa oportunistička i gonila je taj oportunizam do skrajnih granica. U tu se stranku, u kojoj su bili inače i domoljubni Hrvati i Srbi, urinuli i takvi elementi, kojima je svaki sistem bio poćudan. Teške su političke prilike pribavile ipak i takvoj koaliciji većinu mandata, premda je brojem svojih birača zaostajala za oporbom. Znak je to, da se ni sa svojom gubernamentalnom politikom nije mogla ukorjeniti u većini hrvatskog i srpskog dijela našeg naroda. Videći to, latila se drugog podesnijeg sredstva za prikupljanje narodnih sila pod imenom jugoslavenske demokratske stranke. No teško da će i ona moći za sad proizvesti većih djela, to više, što se još i danas cijela naša uprava i vlada nalazi u rukama podržavatelja bivšeg ropstva, a baš ti bijahu stupovi koalicije. Ta dakle metamorfoza u imenu jest nekako odviše uapdna i neopplarna.

I socijaldemokratska je stranka okupila velik dio hrvatskog radništva, ali kako je zadvojena nacionalnim duhom nadati se možemo, da ne će bar u dogledno vrijeme moći izvesti nikakvog darbara u pitanju opće narodnom kao u drugim revolucijom rastrganim evropskim državama. U koliko pak zastupa radničke tražbine bit će nužna protuteža burzvaškim pretenzijama u mladoj našoj državi.

Iz svega se ovog prikaza opaža, da su sve naše narodne stranke još uvijek pod utplivom starog duha te da demokratizma nisu ni načele a kamo li dublje provele. Ova nesrednost i opći zastoj, a s druge strane očekivanje na riješenje našeg državnog pitanja od mirovne konferencije dovodi naš hrvatski narod u zbrku i rada u njemu boljševičke struje. To je svakako pogibeljno za unutrašnji mir i razvoj socijalnih prilika. Za to se osjeća upravo golema, potreba, te se hrvatske stranke zblize, zabacivši bar za sada ono što ih luči, te se tako ujedini sav hrvatski narod bez ikakve natruhe separatizma. Toj velikoj i jakoj hrvatskoj stranci bila bi glavna zadaća, da u političkom radu zastupa hrvatski individualni značaj i razvoj, a u gospodarskom pogledu stroga demokratska načela. Vrhovni cilj imao bi biti očuvanje jedinstvene države SHS i jaki te gospodarski neodvisan hrvatski seljak.

Hoće li do tog zblizenja brzo doći ili će rascjepkanost među hrvatskim strankama i dalje obstojati, ne može nitko proreći, ali svakako prilike, u kojima živimo, zahtijevaju, da se u svema oslonimo na narod i da ga ne pustimo samoga sebi. Inače će i dalje hrvatski seljak reći, da se u Hrvatskoj vodi gospodarska, lagodna i bezbrižna politika. Valjalo bi, da se u tom ugledamo u našu braću Slovence, koji su već prije znali srediti svoje političke i socijalne prilike, te se ne cijepaju u stranke i strančice po imenima i zastarjelim interesima već po narodnim potrebama, pa bi zato nužno bilo, da se i Hrvati okupe samo u tri stranke: hrvatsku pučku, hrvatsku demokratsku-buržoazijsku i socijaldemokratsku stranku.

Tabor „Svete vojske“.

Preteklo nedjeljo, dne 19. januarja, se je kakor smo že omenili, vršil tabor „Svete vojske“. Radi pićelga prostora moremo še le danes priobćiti podrobnije poročilo o tem znamenitem taboru, ki bo gotovo postal mejnik v protialkoholnem gibanju ne samo med Slovenci, ampak tudi med ostalimi Jugoslavi. Troje označuje ta shod: Naravnost

Častnik je pričel. Vprašal je po imenu in starosti ter če pozna Janeza, ki je imel tudi štirinajst let. Peter je pokimal na vse, gledajoč plaho name. Hotel sem mu reči, kako naj govori — pa nisem upal. Kdo ve, če niso med njimi večji jezika?

»Ali ste vi posodili temu dečku Janezu ta-le časopis?« je vprašal častnik in pokazal list.

»Sem, je pritrtil.
»Zakaj ste ga posodili?«
»Da bo bral,« se je odrezal tant.
»Kje ste ga dobili?« je vprašal dalje.
»Na pošti. Naročnega imam. Čez mejo sem ga prinesel.«

Častnik je pomislil: »Vi ste napravili prestopok!« je kričal. »Prestopili ste mejo, prinesli časopis, da bi netili upor med ljudmi, da bi med vojaki delali revolucijo. Vaši časopisi lažejo! Ali niste vedeli, da je to prepovedano?«

»Ne,« je dejal fant.
»Naučili se boste pri meni,« je dejal častnik, vstal, dal vsem roko, mrzlo in strogo, ter dejal: »Marš!«

Na ta način je bilo zaslišanje končano. Janeza so izpustili, Peter je moral iti z njimi, dve uri daleč, v dež in temo, on, mladi hudodelec, ki ne sme brati v svojem materinem jeziku časopise, ki z gorko besedo branijo lastno domovino...

Še se spominjam, kako ljubko se je deček nasmehnil, ko sem mu povedal, da mora iti. Težki koraki so tonili v temo in izginiili, da zadostijo pravici.

ogromna udeležba, potam složno sodelovanje vseh slojev, vseh slovenskih političnih strank in vseh treh plemen troimenega naroda, in končno globoko pojmovanje vprašanj, ki se tičejo npravnega preporeda našega naroda. Bilo je v resnici veličastno, resno in plodovito zborovanje.

Ob polni veliki Unio novi dvorani je predsednik Svete vojske, konz. svetnik Kalan, po 9. uri dopoldne otvoril zborovanje in pozdravil navzoče posebno Srbe in Hrvate ter venček pridnih štajerskih deklet in fantov. Kakor kliče naše fante dolžnost na Koroško, tako kliče nas ki nismo za krvavi boj, dolžnost na boj proti notranjemu sovražniku. Danes si hočemo napraviti načrt, kako povzdigati treznost in naravnost našega naroda in s tem zagotoviti lepe dneve Jugoslaviji. Neše delo hočemo razširiti na ves slovenski jug.

Nato prečita pismo knez-kofa dr. A. B. Jagliča ki shod pozdravlja in mu želi uspešnega uspeha; duhovščina bo to gibanje krepko podpirala. (Odobrovanje.)

Za podpredsednika predlaga sodnega nadsvetnika Milčinskoga in poverjenika Narodne vlade Antona Kristana, čemur zborovalci z velikim odobravanjem pritrjuje.

Kot prvi je dobil besedo poverjenik za narodno brambo

dr. Lovro Pogačnik,

ki je pozdravil zborovalce v imenu narodne vojske. V načrtu za reorganizacijo te vojske je, da naj bodo vojašnice v bodoče za naše fante domovi, kjer se bo poleg vsestranske plemenite izobrazbe gojila tudi abstinencna misel. — Pozdravlja shod tudi v imenu Zveze Orlov, ki je proglasila sklep, da se morajo vsi člani udeleževati protialkoholnega dela. Narodna in Sveta vojska naj postaneta ena armada z enim ciljem: blagor celokupnega jugoslovanskega naroda! (Viharno odobravanje.)

Poverjenik Narodne vlade

Anton Kristan

je pozdravil shod v imenu poverjeničev, za socialno skrb. Sedaj, ko smo zrušili okove militarizma, moramo zrušiti tudi okove drugega zla: alkoholizma. Zeli, da bi veliki program postal meso in kri in obeta najkrepkejšo podporo. Pozdravlja tudi v imenu J. S. D. S., ki se z veseljem pridružuje delu. (Odobrovanje.)

Engelbert Gangl

prinaša pozdrave Sokolske Zveze, katere predsednik dr. Oražen je zadržal. Sokoli se smatrajo za sobojevnike Svete vojske. Na vsokolskem sestanku se je sklenilo, da Sokoli do 18. leta ne smejo uživati alkoholnih pijač, da se med sokolskimi prireditvami ne smejo točiti alkoholne pijače, žganje je sploh brezpogojno izključeno in člani se v kroju ne smejo udeležiti ničesar, kar se z namenom in često sokolstva ne strinja. Proti prestopkom se bo najstrože postopalo. Narod mora ostati duševno in telesno zdrav in čil, drugače ga čaka nazadovanje in smrt. Sokolstvo obeta v tem zmislu svoje sodelovanje. Na zdari! (Odobrovanje.)

Dr. Vinko Gregorič

pozdravlja v imenu društva zdravnikov, ki obljublja, da bo z vsemi silami delalo proti alkoholizmu. Alkoholizem in spolne bolezni so ljudske bolezni, boj proti njim mora biti skupen. Predlaga, naj se vladi pošlje vloga, da 1. prepove vsako prodajanje žganja od sobote opoldne do ponedeljke opoldne; 2. da izda naredbo, da pijanemu človeku v gostilni ne smejo dati pijače, vsakemu gostu pa le toliko, da ne bo pijan.

Prvemu predlogu so zborovalci navdušeno pritrjili, drugega je predsednik obljubil dati v pretršč, če se da izvesti. Na gostilničarje se bo izdal poziv, da se zavedo svoje socialne dolžnosti.

Prof. dr. Kovačič,

profesor bogoslovja in predsednik Svete vojske v Mariboru, izvaja: Naši zastopniki se odpravljajo v Pariz na končni obratun s sovražnikom našega naroda in vsega kulturnega sveta — Nemcem. Tu je zbran areopag proti domačemu sovražniku: alkoholu. Stara Avstrija je živela od pijanstva in nemorale svojih narodov in prepregla dežele z gostilnami in žganjarnami. Nova naša jugoslovanska država tega greha ne sme postati deležna! Upamo, da nam bo tu prednjačila Srbija kot zgled treznosti. (Viharno odobravanje.)

Anica Kolman

iz Slivnice prinaša pozdrave štajerskih žena in deklet, ki vsled alkoholizma največ trpe. Konec alkoholizma bo sreča za ženstvo in sreča za našo Jugoslavijo. (Živio-klici.)

Predsedstvo prevzame nadsvetnik Milčinski in da besedo svetniku Kalanu, ki v ognjevitem govoru izvaja, česa nam je treba:

Da bomo nared poštenjakov.

Potrebna nam je gospodarska, umska in naravna kultura, a med temi je najvažnejša poslednja. Kam dovedeta samo gospodarska in umska kultura brez kulture srca, nam je pokazala sedanja vojna. Petnajst let se že bojuje boj proti alkoholizmu, a njegov glas je bil več ali manj glas vpljočega v puščavi. Navajaj, koliko milijonov smo vsako leto iztajali Nemcem za pivo in žganje, spominja štajersko in Pruj, kjer so Nemci delali proti nam v prvi vrsti z žganjem. Alkohol nam je povzročil več gorja nego svetovna vojna. Zdravnino se, vrzimo od sebe to sramoto! Boj alkoholizmu, naravnosti in sirovosti! V to svrhu se organizirajmo v Sveti Vojski, ki temelji na verski podlagi, ki je za ljudstvo najtrdnjeja. Komur pa Sveta Vojska ne ugaja, naj ustanovi lastno društvo; vsaka stranka naj ustanovi svoje lastno protialkoholno ali etično organizacijo. Vsi na delo za en cilj: da bomo narod poštenjakovi! (Viharno odobravanje.)

Učitelj Engelbert Gangl je v svojem predavanju

o vzgoji naroda

podal v krasnih, pesniško vznešenih besedah lepe in globoke misli.

Učiteljica gospa Marica Koželj je predavala

o vzgoji mladine k treznosti,

navajala značilne zgledeiz svoje šolske prakse in z ozirom na že začeto delo (protialkoholne čitanke) izrazila nado, da bo poslej tudi žola storila za treznost mnogo več nego doslej. (Odobrovanje.)

Luka Jelenc

izjavlja v imenu Zaveze jugoslovanske učiteljske udruštva, da se bo to učiteljsko krepko ndeleževalo treznostnega dela. Stavi primerno resolucijo. (Živahno odobravanje.)

Ivan Štrakelj

pozdravlja v imenu »Slovskevo Zveze, ki je velika prijateljica treznostnega gibanja. Ljudski učitelj je najbolj ceniti treznost, ker

vidi na otrokih posledice očetovega pijančevanja. Kakor naj se odvzamejo otroci očetu pijancu iz šole vnu! Učitelj bodi sam zgled treznosti! (Viharno odobravanje.)

Dijak Kovačič

pozdravlja v imenu mariborskega dijaštva. Dijaštvo ob maji hoče z odpovedjo in samozatajevanjem dokazati, da je bil napor Nemcev, da nas z demoraliziranjem upropastijo, zaman. (Viharno odobravanje.)

Hrvatski vseučilišnik

pozdravlja v imenu društva »Domagoje in vsega katoliškega organiziranega hrvatskega dijaštva. Hrvati hočejo prirediti podoben shod v Zagrebu. (Živahno odobravanje.)

Reški kapucin P. Jeronim Tomac je podal zgodovino

Bratina

ki se je ustanovila na pobudo svoječastnega profiskolnega tabora na Brezjah in je podružnica ljubljanske Svete Vojske. Najboljše se je deslet hrvatsko protialkoholno gibanje obneslo med mladino, dijaštvom, ki more v tem služiti za zgled tudi Slovence; a potom tiska se je zanesla treznostna misel še tudi na široko in globoko med ljudstvo. Poslej naj se združi celokupni narod SHS v eno samo sveto vojsko za treznost in naravnost. (Viharno odobravanje.)

Učiteljica Antonija Štupca

spominja, kako sta našo vseučiliško mladino po nemških mestih pogubljala Bacchus in Venus in izrazi željo, naj bi naši dijaki v novem Akademskem domu v Zagrebu dobili brezalkoholno obrednico pa tudi npravno oporo. (Živahno odobravanje.)

Srbski častnik Mihajlo Živančević,

slušatelj beigradske filozofske fakultete, je pozdravil zborovalce kot sin srbskega naroda in nato v resno zamišljenem predavanju razvijal misli o razlogih alkoholizma in njegovih posledicah. Poudaril je, da je alkoholizem nevaren demokraciji. Vsaka stran zgodovine pričča, da zmagojuje vselej le trezni in naravni narodi, a drugi propadajo. Zato naj živi trezna Jugoslavija! (Viharno odobravanje.)

Navzočih je bilo tudi nekaj drugih srbskih častnikov, med drugimi g. major Čirić, ki jih je predsednik pozdravil. (Klici: Kje so pa naši?)

Ob pol 1. se je shod prekinil.

Popoludne

po 3. uri je predsednik Kalan otvoril nadaljevanje zborovanja in pozdravil predsednika Narodne vlade dr. Brejca, zastopnika koroških Slovencev dr. Müllerja in pravoslavnega vojskega svečenika Obradovića.

Prof. Jerou

je pozdravil shod v imenu društva slovenskih profesorjev in izjavil, da bodo profesorji protialkoholno gibanje iz vseh moči podpirali. (Odobrovanje.)

Podpredsednik Narodne vlade dr. Zerjav je v svojem predavanju

o zakonodaji in alkoholizmu

izvajal, kako je naše sedanje splošne nervoznosti kriv v prvi vrsti alkoholizem. S samim zakonom se alkoholizmu ne da priti do živega marveč je treba, da duh treznosti prešine vse sloje. Radikalno sredstvo: da se čez noč prepove vsaka produkcija in prodaja alkohola, je zaenkrat pač neizvedljiva, zadela bi v vseh slojih na prehud odpor. Pač pa naj dobe deželni ali okrožni zbori v ustavi pravico, da temeljem plebiscita v svojem območju prepovedo alkohol za gotovo dobo, na primer pet let. To se je v Ameriki prav dobro obneslo. Žganje naj prepovedo popolnoma. Vlada imej ustavno pravico, da o priliki splošnega razburjenja, to je ob vojski, volitvah, strajkih itd. alkohol popolnoma prepove. — Davčni vijak ni posebno sredstvo proti alkoholizmu, a obdajenje mora ostati. Zastopati moramo načelo, da alkohol ni živilo, ampak luksus. Dohodki iz davka na alkoholne pijače naj se porabijo za financiranje protialkoholnega boja v šolah, zdraviliščih itd. — Število gostilniških koncezij se mora znižati in tudi prenašanje koncezij omejiti. V manj prometnih krajih naj pride na 500 prebivalcev po ena gostilna, v prometnih krajih naj se dovolijo izjeme. Zatrepi se mora ponarjanje pijač. Žganje naj se za mladostne osebe pod 16. leti sploh prepove. Dosedanje tozadevne naredbe Narodne vlade naj ostanejo v veljavi. Policijska ura naj se ravna po danem položaju. Ob sobotah in nedeljah naj se določbe glede policijske ure posebno sirogo izvajajo. Točenje pod vejo naj se odpravi. Na shodih in podobnih prireditvah se mora alkohol prepovedati — politika se mora vzeti pijancem iz rok! — Sedanji kaz. zakonik označuje pijanost kot razbremenilno okoliščino. Poslej naj se pijanost na primeren način strogo kaznuje. Nepopoljšljivi pijanci naj se internirajo. Posebno strogo naj se kaznuje pijanost v službi, posebno tam, kjer prihaja v nevarnost človeško življenje. Ravno tako naj se kaznuje napajanje drugih oseb, posebno otrok. — Sedaj se bodo delale v naši državi nove postave, sedaj je čas za treznostno akcijo! Javnost naj pritisne na poslance, da sklenejo postave, ki bodo pospeševale treznost! (Živahno odobravanje.)

Otvorila se je debata. Predsednik Kalan omenja, da imajo politiki še vedno prevelik respekt pred pijanci in interesi alkohola. Sestavila se bo komisija strokovnjakov, ki bo sestavila zahteve na zakonodajo. — Industrija naša naj se razvije v protialkoholni smeri: ne špiritovih tovarn in pivovar, ampak tovarne za brezalkoholne pijače, konzerve itd. — Sedanje protialkoholne naredbe Narodne vlade naj ostanejo trajne! (Navdušeno odobravanje.) — Dr. Kovačič pravi, naj se dovolijo gostilne v omejenem številu le v večjih in prometnih krajih, po oddaljenih vaseh pa sploh ne. Žganjarne naj se sploh prepovedo.

Med tem so bili prišli v dvorano slepci in invalidi v spremstvu S. Klare. Predsednik jih prisrčno pozdravi.

Visokošolec Žužek

prinaša pozdrave Slovenske in Jugoslovanske dijaške zveze. Obeta, da se bo dijaštvo v protialkoholnem smislu organiziralo in razvilo veliko agitacijo po višjih in srednjih šolah. — Zbor je vzel to slovesno obljubo z največjim veseljem na znanje.

Dr. Alojzij Zalokar je v svojem predavanju

Treznost in naravnost — pogoj zdravega narodnega naraščaja

Izvajal, kako so v španski bolezni podlegli mnogi baš zato, ker so preganjali bolezen z alkoholom. Bacil je le povod bolezni, a glavni krivec so slabe, nezdrave socialne razmere, ki jih v veliki meri ustvarja alkoholizem. Naravnost, spolne bolezni, jetiška so doma v zaduhlih, tesnih stanovanjih, v bednih socialnih razmerah. Zadnji čas se je začela tudi pri nas širiti francoska bolezen: omejevanje porodov. Tu nam preti velika nevarnost. Temu nevarnemu pojavu naj posveti naša javnost vso pozornost! (Živahno odobravanje.)

Naravnost in žena.

Gospa Ivana Klemenčič izvaja v temeljito sestavljenem govoru, da more žensko zadovoljiti le krščanski naravni ideal.

Na predlog predsednika Kalana zahteva zbor soglasno, da se tolerantna hiša v Ljubljani odpravi in se prepreči pohujševanje v kinih.

Poverjenik Narodne vlade Albin Prepeluh naglašja v svojem predavanju:

Mir med nami,

da moramo iz zasebnega in javnega življenja iztrebiti laž in se postaviti na stalščice resnice in pravičnosti, medsebojnega spoštovanja in ljubezni do bližnjega. Potem bomo poštteni možje, narod poštenjakovi. (Živahno odobravanje.)

Predsednik Kalan naglašja, da moramo izkoreniniti med narodom sirovost, ki se javlja zlasti v obliki ostudne kletvine. Skrbeti pa moramo, da se tudi v naše javno življenje ne povrne nikdar več tista sirovost, ki je vladala pred vojko. Predlaga, da se ustanovi društvo za omiljenje domačega političnega boja, v katero bi pristopili pristaši vseh treh strank in delovali vsak v svoji stranki pomirljvalno. (Navdušeno sprejeto.)

P. Jeronim Tomac se v vnesenih besedah poteza za bratsko ljubezen in vsestransko strpljivost med SHS.

Župnik in pisatelj Finžgar:

Današnji tabor je velepomemben. Zbrani so vsi sloji in stanovi. Narod, ki je tako temeljitim in resnim razpravam sledil tako zbrano in toliko časa, je zrel. Naj le še k vsemu reče krepko: Amen! — Pijanstvo je nedvomno z namenje suženjstva. Res je, da smo med Slovani Slovencei, Hrvati in ruski kmetje največji pijanci. Čehi in posebno Srbi so trezni. Sedaj, ko smo se otresli suženjstva, proč tudi z alkoholizmom! Prvi pogoj za to: boljše socialne razmere. Ljudstvo mora dobiti človeka dostojna stanovanja; ustanove naj se klubi za razvoj družabnega življenja. Pijanec nam mora biti kakor bolnik, in poslati ga moramo v sanatorij. Kozarec vina v razvedrilo si dovolimo, a pred abstinitim klobuk doli! Iz ljubezni do naroda streljajo malo višje zato, da končno dosežejo cilj: splošno treznost. Ne pijmo in ne krčimo, ampak delajmo za lepo našo domovino!

Duhovita in šegava izvajanja župniki Finžgarja je neprestano spremljalo viharno odobravanje.

Predsednik Kalan se zborovalcem prisrčno zahvali in jih pozove, naj zaneso seme tega dne širom domovine. Vsi v Sveto Vojsko, če ne v I., pa v II. stopnjo! Himna o abstinentci, ki se bo zdaj zapela, naj postane naša ljudska himna! (Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

P. Jeronim Tomac poda kratek življenjski spisnik in skladatelja hrvatske abstinentske himne P. Avguština Dujmušića. Nestop in govori P. Jeronima so bili posebno simpatični. Njegova gladka in prijetna beseda ter idealni zanos, združen s sveto resnobo, je naredil najboljši vtis.

Nato so gojenke Lichtenthurnovega zaveda dovršeno zapela tri kitiče jako melodiozne himne, nato pa Lepo našo domovino, katero so zborovalci stoji poslušali in peli. Dvorana in galerija sta bili do zadnjega polni.

Tako se je ob pol sedmih zvečer slovesno zaključil ta veličastni in velepomembni shod, ki bo nedvomno rodil velike, trajne uspehe za naravni preporec jugoslovanskega naroda.

Več upanja!

Po nekaj dneh bivanja v Ljubljani se človek prepriča, da je razpoloženje glede zasedenega ozemlja vse drugačno nego bi moralo biti. Vidi, da se tu veliko dela za osvoboditev goriške in drugih zasedenih krajev, nekaj pa pri tem manjka, in to je upanja na uspeh. Goriški Slovenci živeči v zasedenem ozemlju so prepričani, da je končni uspeh odvisen samo od vztrajnosti, in neomejenega zaupanja v uresničenje naših pravičnih zahtev. Dokaze, da je to prepričanje pravo, dobi lahko vsakdo pri sebi in bližnji okolici. Kdor zaupa v svojo moč, doseže končni uspeh. Kdor obupa pri vsaki oviri, ostane reva. Kdor prične kako delo, prepričan o končnem uspehu, bode to delo tudi izvršil; kdor dela v dvomu, se bode naveličal, in vrže prej ali slej puško v koruzo. Dvomljivost je pričetek popustljivosti. Ravno svetovna vojna nam je dokazala, da zmagata tisti, ki je v zmago prepričan. Moč centralnih držav je začela padati tisto uro, ko so v dvomu na končni uspeh začele ponujati mir. Potem ko je bila premagana Srbija, potem, ko se je sklenil mir z Rusijo in Rumunijo, se je vojaška moč centralnih držav na zahodni in jugozahodni fronti skoro podvojila, a klub temu je sledil polom, polom zato, ker se je ententa borila s prepričanjem v zmago.

Goriško je narodno najzavednejši del Jugoslavije. Goriško ljudstvo brani že stoletja jugoslovansko narodno mejo. Klub velikim žrtvam so ostali brezuspešni poskusi Italijanov, da bi tu narodno napredovali. Kraševac, Vipavec, Bric, Gorjan, prvi trd, drugi dobrodušen, tretji pohleven, četrti ponosen, a v enem smo vsi edini: Slovenci smo in ostanemo ne samo do smrti, ampak na vse veke v svojih potomcih.

Gospodarsko je Goriška popolnoma navezana na ostalo Jugoslavijo. Jugoslavija je trg za naše vino, zgodnje sadje in

druge pridelke. Goriško je vrt Jugoslavije. Goriška industrija je deloma od uvoza sirovin, deloma izvoza izdelkov, odvisna od ostalega dela Jugoslavije. V okviru Italije bi bilo naše gospodarstvo popolnoma uničeno.

Največje žrtve med Jugoslavo v tej vojni je doprineslo goriško ljudstvo. Polovica dežele je izgubila vso svojo živino, gospodarsko orodje, hišno opravo, obleko itd., ter se spremenila v popolno razvalino. Rane, ki jih je zadala vojna Goričanom, se ne bodo zacelile pol stoletja. Klub temu naš človek ni zgubil upanja. Svojo z bodočo žico prepreženo, s strelskimi jarki in po izstrelkih prekopano zemljo kupuje zopet s svojim delom in upa, da ga bodo prehranjevalo. Mesto porušene hiše si postavi barako, v kateri stanuje on, njegova družina, in za pristradane denarje kuplje živina. Dež mu curli na glavo, burja piha skoz stene, in polati se bodo kahal pod leseno streho svoje 2 metra visoke barake. Poleg tega morajo naši Goričani še prenašati težo okupacije. Gonijo jih som, gonijo tja, žugajo za vsako malenkost s kaznijo 1 do 3 let. Ni oblasti, ni človeka, pri komur bi se pritožili nad krivicami. Vse to ni omagalo goriškega ljudstva, da bi izgubilo upanje na končno zmago pravične stvari. Vsakdo je prepričan, da pride dan odrešitve.

Goriško pripada naravno in gospodarsko Jugoslaviji. Goriško ljudstvo ima na podlagi samoodločbe narodov in vsled žrtve, ki jih je doprineslo v tej vojni, pravico, da samo odloči o svoji usodi. Odločilo se je že, in je pripravljeno z glasovnico v roki soglasno izjaviti, da naj pripada Jugoslaviji. Prepričano je, da se mora ta njegova pravična želja in zahteva uresničiti.

Ako bodo naši zastopniki na mirovni konferenci vztrajali na tem, da ne pustijo niti pedla naše zemlje, kakor so se večkrat izjavili, ako se bodo zavedali, da kdor podpisuje pogodbo, ki bi nasprotovala tem izjavam, izda narod SHS, potem je zmagala naša. Orožje, s katerim se imamo boriti, so naše pravice. Na podlagi pravičnosti zahtevamo, kar nam gre po božji in človeški postavi. Postanimo enkrat odločni, zbudimo se ob enajsti uri. Ako se to še ni zgodilo, povejmo glasno, da se v našem imenu ne sme podpisati noben mir, ki bi naš narod razdvajal. Zaupajmo v lastno moč in v zmago naših pravic.

Iz Jugoslavije.

JUGOSLOVANSKA DELEGACIJA NA POTU V PARIZ.

Trst, 18. januarja. (Lj. k. u.) Na potu v Pariz je dospelo davi iz Beograda preko Reke v Trst odposlanstvo vlade SHS za mirovno konferenco, in sicer dr. Ivan Žolger s svojim tajnikom, ministra Ninčić in Gavrilović, ravnatelj železnice Božo Vuković, narodni zastopnik Slavčič, dva francoska majorja in več oseb spremstva. Ob 3. uri popoldne je odposlanstvo nadaljevalo potovanje preko Bolonje v Pariz.

POLOŽAJ NA KOROŠKEM. NEMCI NAPADAJO KLJUB PREMIRJU.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 23. januarja ob šestih zvečer iz uradnega vira: Pri Podrožici stoječe nemške čete ne respektirajo premirja. Tisti dan, ko se je premirje sklenilo, so ob pol desetih dopoldne streljali iz topov. Ponoči od večeraj do danes pa so en častnik in dva moža iz pušk proti tunelu izstrelili 14 krogel. Naše moštvo se je moralo umekniti v zaklone. Stotnik Martinčič je pri nemškem vojaškem poveljstvu proti tej kršitvi premirja protestiral in izjavil, da bo smatral premirje za siloma prerušeno, ako bi Nemci še enkrat jeli streljati. Svoj protest je priobčil tudi ameriški misiji v Gradcu. — Pripomniti je, da Nemci ne taje, da so streljali.

KOROŠKI NEMCI VDRU NA SLOVENSKO ŠTAJERSKO.

Marenberg, 23. jan. Zgodil se je slučaj, ki jasno osvetljuje nezasišano postopanje nemških in nemških Korošcev napram Slovincem. V hribovski občini Sobota slovenjegraškega okraja na štajersko-koroški meji se je vršilo žigosanje bankovcev. Kot komisar je vodil to delo slovenski učitelj Vollmajer. V ponedeljek dne 20. t. m. je prišla vojaška patrolja nemških Korošcev ter napadla vas, kjer je zborovala komisija, aretirala komisarja Vollmajerja z vsem materijalom in denarjem ter ga odgnala na Koroško. Kaj se je z njim zgodilo, se še ne ve.

Nemška grozodejstva na Koroškem.

Svoj čas prinesli so naši listi vest, da je bil pri bojih v Borovljah ubit menda tudi trgovec Renko. Ta vest se je izkazala deloma kot resnično. Dva ujeta nemška vojaka sta potrdila pri zaslišanju, da je trgovec Renko težko ranila nemška tolpa, toda ne mogoče med bojem na cesti, ampak v njegovi trgovini za trgovskim »pudelnjom«. Obenem so nemške tolpe potem odnesle blago približno za 50.000

kron. Nemške tolpe pa niso uganjale take stvari samo v razburjenosti prvega bojnega dneva, temveč tudi še pozneje, aretirali in zaprli vsakega, ki je bil prej le količkaj javno nastopal za narodno idejo. Med transportom in v zaporih so strahovali aretirance z raznimi grožnjami, da jih bodo obesili itd. Posestnika Štangla iz Boroveli so z ročno granato udarili po zgornji čelustri. V roke so mu stisnili dve ročni granati in jih hoteli razstreliti. Ušel je tej grozni usodi, radi tega, ker radovedneži niso hoteli iti stran in ker nemška tolpa sama ni vedela, kako naj to začne, da ne bo ranjen kdo drug. Večino so izpustili šele po štirih dneh raznega trpljenja. Plenili so tudi v delavnici g. puškarja Borovnika.

V Ratečah pri Lučanah so vzeli nemški vojaki pri domače Uršiču sinu in članu Narodno straže razne potrebščine. Pri domače Zaverniku, veliko živili; v Ločah so vzeli tamošnjemu slovenskemu stražmojstru več čevljev in druge stvari, tako tudi drugim slovenskim orožnikom. Gosp. župniku v Ločah so vzeli razna živila, suktnjo, kovčeg, zlato uro in druge stvari, in sicer kakor se govori pod vodstvom tamošnjega nadučitelja. Tako in enaka poročila prihajajo od vseh strani. Svetujemo, da se vse to natančno poižve, ker bo to važen material tudi za mirovno konferenco.

Sestanek dveh jugoslovanskih generalov.

Maribor, 23. jan. Nocoj ob tri četrt na 7. uro se je pripeljal general Smiljančič s koroškim vlakom iz Velikoveca v Maribor. Na kolodvoru ga je pričakoval obmejni vojskovodja general Maister, častniški zbor in več sto občinstva. Ko je stopil general Smiljančič iz vlaka, sta ga vojaštvo in množica pozdravila z viharnimi »živjolo«-klici. — General Maister ga je pozdravil v svojem imenu, v imenu častniškega zbora in moštva, ki vrlo brani najsevernejše postojanke naše Jugoslavije, ter v imenu vseh štajerskih obmejnih Slovincem. Poudarjal je, da hoče njemu izročena armada stati kakor doslej vedno na straži na najbolj izpostavljeni črti naše severne Jugoslavije. Svoji novi domovini SHS objublja general Maister v imenu moštva in prebivalstva neomajno zvestobo. Svojo naloženo nalogo hočemo izvršiti do zadnje pičice. To prisegamo vsi kot en mož, kakor nam Bog pomaga.

General Smiljančič je odvrnil: »Gospod general Maister! Mili mi bratje Slovinci na zeleni štajerski! Ponosen sem, da imam čast videti moža, na katerega gleda s ponosom vsa domovina SHS. Vi ste naša najlepša dika, naš največji ponos, naš najsvetlejši ideal. Ponosni smo na Vas, vrli častniki slavne Maistrove armade, iz srca smo hvaležni mi bratje na jugu Vam, vrlo vojaštvo. Slava prebivalstvu, ki je v težkih časih ostalo zvesto Jugoslaviji. Hvala Vam tišočera za to, kar ste doslej storili za obrambo naših obmejnih postojank na štajerskem. Obetamo in svetlo prisegamo, da hočemo mi na jugu zastaviti za Vas zadnjo kapljo krvi, za Vas, ki ste naš ponos, naša krepka predstraža. Zaklinjamo se, da nočemo žrtvovati nobenega Jugoslavana, nobenega kraja, nobene vsi na meji, kjer prebivajo naši bratje in sestre, sovragu. Vi vztrajajte in mi bomo vsi zvesto vztrajali z Vami. Živel slavni general Maister, živila junaška slovenska armada na meji!»

Govorilo so sledili živahni »živjolo«-klici, na kar je general Smiljančič v spremstvu generala Maistra odšel v kolodvorsko restavracijo, kjer se je vršil sestanek med srbskimi in slovenskimi častniki. Ob pol 8. uri se je general Smiljančič odpeljal v Ljubljano.

Silovita nemška agitacija proti Jugoslaviji.

Maribor, 23. jan. V Mariboru se širi večeraj in danes silovita agitacija Nemcev in nemskutarjev proti Jugoslaviji. Agitacija se vrši na ta-le način: Razdeljujejo posebne izjave, tiskane na rdečem papirju, kjer se glasi, da neki odbor »po naročilu ameriške komisije« poizveduje po Mariboru, pri posameznikih in po hišah, ali se ljudje izrekajo za Nemško Avstrijo ali so zadovoljni združiti se z Jugoslavijo. Te glasovnice širijo od hiše do hiše ter hočejo očitvidno izzvati nekaj plebiscit. Delajo pa to s tako silo in nasilnostjo, da se drznejo nadlegovati celo naše ljudi po trgovinah in jih silijo, da podpisajo te tiskovine. — Ker je ta agitacija združena s hujskanjem proti našim vojaškim in upravnim oblastem ter je nastalo v Mariboru in okolici med Slovinci radi tega veliko razburjenje, je državna policija odredila, da se vsi hujskači in agitatorji, ki zbirajo izjave, aretirajo in zapro. Največje organizatorje te agitacije pa bodo pogнали čez mejo. Do nocoj (19. zv.) so zaprli že 15 takih ljudi.

Maribor, 23. jan. Drž. policija v Mariboru je izgnala preko mej Jugoslavije naslednje nemške hujskače: sprevodnika južne železnice Konrada Hasenhackla, učiteljskega Antona Hanuscha, nadsprevodnika Franca Schmieda, sprevodnika Franca Stora; zaprta pa je železničarja Franca Vogrina. Ta petorica je namreč,

namesto da bi vršila svojo službo, agitirala med potniki za izjavo za Nemško Avstrijo. Ti petorici bo sledila še cela vrsta drugih. Ugotovljeno je, da je organiziral ta nemški plebiscit bivši poslanec Wastian.

Posvetovanja v Mariboru o Koroški.

Maribor, 23. jan. Danes je došel v Maribor voditelj trpečih slovenskih koroških bratov komisar Franc Smodej. Ostal bo tu več dni, da se posvetuje z merodajnimi vojaškimi in civilnimi oblastmi glede položaja in razmer na Koroškem.

Nesramnosti mariborskih Nemcev.

Maribor, 23. jan. Tukajšnji Nemci postajajo od dne do dne predrznejši. Začeli so napadati naše ljudi na ulicah, posebno ponoči. Pobijajo šipe na slovenskih hišah, mažejo slovenske napise in delajo drugo škodo na slovenskem imetju. Na račun Slovincem požokujejo nemške spomenike, da tako nemško javnost še bolj hujskajo proti Jugoslavanom. Tem ljudem smo že na sledu.

Zborovanje političnih preganjancev.

Maribor, 23. jan. T tukajšnjem Narodnem domu se je večeraj popoldne vršilo zborovanje vseh onih Slovincem iz Maribora in okolice, ki so leta 1914. bili preganjani, aretirani itd. Sklenili so, da zahtevajo kazni za one s »črno dušo«, denuncijante, ki so jim leta 1914. stregli po življenju ter jih na premoženju in zdravju oškodovali.

Italijani na naših tleh.

ITALIJA ODNEHAVA.

Curij, 23. jan. »Corriere della Sera« piše, da za gospodarsko in vojaško vprašanje Italije zadostuje posest Pulja, Zadra in Lošinja. V ostalem bi se Italija zadovoljila z nevtralizacijo dalmatinske obali.

Italijanske nasilnosti proti Slovincem.

Trst, 18. januarja. (Lj. k. u.) Glasom raznih poročil z dežele, posebno iz Istre, uvajajo Italijani italijansko uradovanje v čisto slovenskih ali hrvaških občinah. Občinski pečat mora biti italijanski. Ako boče občina dodati temu pečatu še slovenski ali hrvaški napis, morajo biti črke slovenskega napisu vsaj za polovico manjše, kakor italijanske. Kakor poročajo iz Pulja, je odredila italijanska oblast, da se morajo stranke in priče pri sodišču zaslišavati le italijanski. Ako stranka ali priča ne zna italijanski, se mora sodnik posluževati tolmača. Tako se lahko zgodi, da mora hrvaški sodnik, ki zaslišava hrvaško stranko ali pričo, staviti vprašanja in sprejemati odgovore le v italijanskem jeziku potom tolmača.

Trst, 18. januarja. (Lj. k. u.) Bivši riherberški župan Makso Ličen je bil pozvan pred tukajšnje vojaško sodišče z obtožbo, da je podpisal protest v francoskem jeziku in da ga je predložil tamošnjemu vojaškemu štacijskemu poveljstvu in v njem protestiral proti italijanski okupaciji in proti razpustu tamošnjega narodnega sveta. Glasom lista »La Nazione« je bil Ličen zaradi tega obsojen na štiri mesece zopora.

Trst, 20. januarja. (Lj. k. u.) Italijanska oblast navaja čimdalje strožjo kontrolo in evidenco glede prebivalstva v Trstu in na Primorskem, posebno pa glede bivših vojakov in oseb neitalijanske narodnosti. Pred nekaj dnevi so bili po mestu nalepljeni lepaki, ki so pozivali, da se morajo zgledati vsi bivši avstroogrski vojaki. Utemeljena je bila ta zglasitev z urejanjem sanitarnih in aprovizacijskih razmer. Prebivalstvo, zlasti slovensko, je zelo skeptično proti tej zglasitvi, boječ se, da je nastavljena kaka past ali pa da preti represalija. Kdor se ne zgleda, bi bil obsojen v globo ali pa v zapor. — Danes razglašajo zopet gubernijska oblast, da se morajo vsi državljani, ki niso rojeni v mestu Trstu in ki niso italijanske narodnosti ter so se stalno naselili v Trstu tekom leta 1917., zgledati v času od 26. do 30. januarja na kvesturi. Ta razglas se utemeljuje s tem, da je potreba ugotoviti njih istovetnost in da se ukrene, kar je potrebno v njih primeru. Izvzeti od dolžnosti zgleditve so podaniki držav, ki so zaveznice Italije, za katero se izdajo odredbe pozneje, ker še ni rednih konzulatov v mestu. Zglasiti pa se morajo vsi podaniki nevtralnih držav, vsi državljani, ki niso rojeni na ozemlju Julijske Benečije in so se stalno naselili na tem ozemlju leta 1917., se morajo zgledati pri glavarstvih. Kršitelje te naredbe bo vojno sodišče kaznovalo z navadnim zaporom do dveh let in z globo do 2000 lir.

Trst, 20. januarja. (Lj. k. u.) Glasom naredbe razglašene v današnjem uradnem listu, morajo tiskarne v Julijski Benečiji od vseh tiskovin (listov, periodičnih časopisov, knjig, brošur itd.) izročiti po tri izvode oddelku gubernijske oblasti za civilne stvari. Tiskarne zunaj Trsta morajo to storiti tudi potem civilnih komisarjev političnih okrajev.

Delavsko gibanje v Trstu.

Trst, 20. januarja. (Lj. k. u.) Kakor znano so socialnodemokratske strokovne organizacije nedavno predložile guvernerju, občini in

organizaciji delodajalcev zahtevo, naj se z ozirom na razveljavljenje kronske valute in z ozirom na veliko bedo v Trstu izplačujejo mezde v lirah al pari, ne pa v kronah. Guverner je v osebnem pismu, naslovljenem na strokovne organizacije, objubil svojo podporo glede te zahteve in je izjavil, da bo izposloval, da bodo ladjedelnice in drugi industrijski zavodi plačevali mezde v lirah tako kakor jih dobivajo iste kategorije delavcev v Italiji in da se bo po konzumnih zadrukah razdeljeval najpotrebnejši živež po nižjih cenah. Ker se je izvršitev te obljube zategoval in ker je po drugi strani aprovizacijska komisija stavila ta teden na prodaj živila ne samo nič ceneje, nego še dražje, kakor običajno (n. pr. fižol) so davi delavci tukajšnji ladjedelnice in nekaj večjih metalurgičnih zavodov, med katerimi je bilo to mezdno gibanje najbolj živahno, zapustili delo in odšli v Delavski dom, da se informirajo o napredku gibanja. Zato so voditelji strokovnih organizacij šli h guvernerju po pojasnila in zvečer so imeli zaupnik stavkajočih, ki so se jim pridružili zaupniki raznih drugih delavskih kategorij, sestanek. Tam so voditelji poročali o koncesijah, zagotovljenih po gubernijski oblasti. Sestanek zaupnikov je sklenil sklicati za jutri jutraj velik shod delavcev in gledališču Rossetti. Shod naj sklene o nadaljnjem postopanju proti koncesijam. Ves dan je vrvela okolo Delavskega doma velika množica delavcev, ki so vzklikoma dajali duška svoji nezadovoljnosti. Glede ladjedelnice je omeniti, da je gubernijska oblast pred nekaterimi dnevi imenovala civilne komisarje za ladjedelnice v sv. Roku in Stabilimento Tecnico ter v industrialni delavnici Spangherjevi, ki prevzamejo vodstvo teh zavodov.

Trst, 21. januarja. (Lj. k. u.) Davi je bil v gledališču Rossetti shod stavkajočih ladjedelnikov delavcev in raznih drugih delavskih kategorij. Zborovalci so napolnili veliko gledališče. Tajnik strokovnih organizacij je poročal, da je na zopetno večerajšnje posredovanje zastopnikov strokovnih organizacij zagotovila gubernijska oblast, da se čimprej uvede izenačenje mezd v lirah tako kakor jih imajo delavci v kraljestvu, in sicer z veljavo izza dne 1. januarja 1919 in da se bo na račun tega povisla prihodnje dni v vseh ladjedelnicah v Trstu, v Milih in v Trziču ter v industrialnem zavodu Spangherjevem izplačalo vsem delavcem, zaposlenim ženskam in vajencem vsakemu po 100 K. Za delavce pri drugih tvrdkah in zavodih se bodo dosegli isti pogoji. Poleg tega bo dovoljeno tudi znižanje cen za najpotrebnejša živila. Proti daljši debati je bil pa z vsemi glasovi proti petimi sprejet dnevnji red, glasom katerega se delavci zadovoljujejo z danimi koncesijami. Na podlagi tega sklepa je stavka ladjedelnikov delavcev končana in mezdno gibanje tukajšnja delavstva s temi provizornimi ukrepi zadaj odloženo.

Trst, 21. januarja. (Lj. k. u.) Večeraj zvečer je bila skupščina socialnodemokratske stranke. Po žalni manifestaciji za umorjena nemška socialistična Liebknechta in Roza Luxemburgovo je skupščina volila nov politični odbor. Predsednikom je bil izvoljen poslanec Pittoni. Skupščina je ponovno pozvala vse socialistične mestne svetnike, ki tega niso še storili, naj takoj odlože svoj mandat kot mestni svetovalci. Obenem je sklenila, da ne sme noben organiziran socialist sprejeti mesta ali funkcije v javnih institucijah, ako mu stranka tega ni dovolila, sicer bo izgnan iz stranke.

Trst, 21. januarja. (Lj. k. u.) S posebno odredbo je gubernijska oblast dovolila deželam in občinam Julijske Benečije, da smejo za leto 1919 izterjati deželne in občinske doklade k direktnim državnim davkom in k užitinskemu davku in vse druge deželne in občinske davčine v isti meri, kakor je bilo to določeno za leto 1918. Isto pooblastilo se podeljuje za leto 1919 vsem dotičnim odborom v pokritje stroškov za zgradbo in vzdrževanje cest, šol, cerkva in župnišč. Za zvišanje obstoječih in za uvedbo novih davčnin se mora dobiti dovoljenje gubernijske oblasti.

Mirovni svet

Pariz, 23. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča Agence Havas: V večerajšnji seji medzavezniške konference je bil sprejet naslednji predlog predsednika Wilsona: Edini cilj, ki so ga zastopniki zavezniških vlad pri razmotirvanju korakov, ki jih je morda podvzeti v Rusiji, doslej imeli pred očmi, je bil, pomagati ruskemu narodu in se nikakor ne umešavati v njegove pravice. Zavezniki smatrajo ruski narod za prijatelja in ne za sovražnika in želijo, pomagati mu na kakršenkoli način, kakor to želi ruski narod sam. Ententa priznava brez pridržka revolucijo in nikakor ne bo podpirala korakov, ki so naperjeni proti revoluciji. Njen edini in odkritosrčni cilj je, storiti vse, kar bi Rusiji omogočilo, da se odstranijo sedanje težkoče. Zavezne vlade sedaj sodelujejo pri svečanem činu in stoje pred odgovornostjo za vzpostavitev miru v Evropi. Z največjo pozornostjo razmotrivajo dejstvo, da Evropa in svet ne moreta mirno živeti, ako ne živi mirno Rusija. Pripravljene so, biti ji na uslugo na način, ki ga najlažje sprejme. V tem smislu so sklenile nastopno: Vsaka organizirana skupina, ki sedaj — bodisi v Sibiriji ali v mejah evroske Rusije, kakor so obstojale pred sedaj končano vojno, (izvzemši Finsko in Poljsko) — izvaja ali skuša izvajati politično avtoriteto ali vojaško kontrolo, se pozivlja, naj odpošlje svoje zastopnike. Vlade vabijo te delegate, naj se porazgovore z zastopniki asociiranih držav, da ugotove želje vseh delov ruskega naroda ter da se sporazumijo ali sklenejo kakršenkoli dogovor. Na podlagi teh dogovorov bi bilo mogoče, začrtati si prihodnost, dočim bi se sočasno med ruskim narodom in drugimi narodi sveta vzpostavili srečnejši odnošaji. Na to povabilo pričakujejo skorajšnjega odgovora. Zavezne vlade pričakujejo zastopnike dne 15. februarja v kraju, ki je

določen za sestanek. — Konferenca je nato sklenila, da se v soboto ob 3. uri popoldne sestane k skupni seji, da se na podlagi predloga Lloyd Georgeja domeni glede zveze narodov.

Pariz, 22. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega korespondenčnega urada poroča »Agence Havas« uradno: Ob prisotnosti predsednika Wilsona, ministrskih predsednikov, ministrov za zunanje stvari in japonskih delegatov se je včeraj dopoldne v ministru za zunanje stvari posvetoval zavezniški najvišji vojni svet. Razmotrival je poljsko vprašanje in o njem zasljal mnenje generala Focha. Sklenil je, da se na Poljsko nemudoma pošlje posebna misija. Potem so ministri razpravljali o položaju na Ruskem. V popoldanski seji je bil na razpravi Wilsonov posebni predlog.

Pariz, 22. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas objavlja nastopno uradno poročilo, Medzavezniški vrhovni vojni svet se je sestel včeraj dopoldne v ministru za zunanje stvari. Prisostvovali so mu predsednik Wilson, ministrski predsedniki, ministri za zunanje stvari ter japonski delegati. Konferenca je razpravljala o poljskem vprašanju, o katerem so zaprosili za mnenje generala Focha. Foch je izjavil, da se mora takoj odposlati Poljska misija. Ministri so nato razpravljali o položaju na Ruskem. Predsednik Wilson je prečital svoj predlog, ki ga bodo razmotrivali v popoldanski seji.

Iz Češke.

Čehi proti Nemški Avstriji.

Bern, 22. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Ministrski predsednik dr. Kramář je izjavil časnikarjem, da Čehi odklanjajo vsak sporazum z Nemško Avstrijo. Nimajo zaupanja do nje in vedo dobro, da nas tam ne ljubijo. Izza leta 1526. so nas tolikrat grozno prevarili, ne želimo več takih izkušenj. Dunaju dr. Kramář ni naklonjen in se ga je izogibal na svojem potovanju v Pariz.

O češkoslovaški armadi v Rusiji.

Praga, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Iz Vladivostoka je došel semkaj pobočnik vojnega ministra generala Stefaneka in je prinesel informacije o češkoslovaški armadi na Ruskem. Pobočnik kapetan Pilacky je deloval prej v Rusiji, Ameriki in tudi Italiji, kjer je spremljal generala Stefaneka. Sporočil je, da je razpoloženje češkoslovaške vojske v Rusiji izvrstno in da so vse vesti glede sporov v češkoslovaški vojski v Rusiji neosnovane.

Razveljavljeno avstrijske znamke.

Praga, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Stare avstrijske poštne znamke se v kratkem razveljavijo.

Čehoslovaki zasedli Bogumin.

Krakov, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Poljska likvidacijska komisija je dobila danes poročilo, da so danes z jutranjim vlakom dospeli v Bogumin češkoslovaški vojaki ter zasedli tamošnji predkolodvor in glavni kolodvor. Poizkusili so tudi zasesti tovrni kolodvor, kar pa se jim ni posrečilo.

Nemška Avstrija.

Razporeka v Nemški Avstriji.

Dunaj, 23. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Narodna skupščina je najprej v tretjem branju sprejela predlogo o sestavi porotniške liste, predlogo o odpravi davčnega cenzusa ter predlogo o pripustitvi žensk k porotniškemu poslovanju. Nato se je v drugem in tretjem branju sprejel zakonski načrt o nujnem zahtevanju živil in krmi. Potem so v razpravo vzeli poročilo justičnega odseka o zakonski reformi. Poročevalec Neumann-Walter je pripomnil, da pripravljata ta predloga nujno reformo, ki jo iskreno pričakujejo stotisoči. (Poslanec Schwegel: Ki je milijoni ne marajo!) Poslanec Neumann-Walter (nadaljujoč): Mogoče! Toda to odklanjanje v tistih milijonih gotovo ni prav globoko utemeljeno. — Poslanec Fuchs obžaluje, da se je to važno vprašanje v zadnjem trenutku vrglo v zbornico in ne da bi se jemal ozir na ženske, ki bodo v bodočem parlamentu imele sedež in glas. — Državni tajnik za justico dr. Roller podrobno utemeljuje potrebo zakonske reforme in zavrača ugovore.

127 milijard dolga bivše Avstro-Ogrske.

Dunaj, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Glasom poročila likvidujoče finančne komisije znašajo vse obveznosti nekdanje monarhije blizu 127 milijard. Od teh odpade 104 milijarde na vojni dolg.

Nemčija.

Izid volitev na Nemškem.

Berlin, 23. januarja. (Lj. k. u.) Wolf-fov urad poroča: Z izidom volitev v Renski Palaciji je sedaj znan volilni izid iz vseh 37 volilnih krogov. Volilna statistika je sicer nejasna, gotovo pa je, da socialno-demokratska večina ni mogoča, ako tudi se računajo štirje mandati kmetiške zveze k socialni demokraciji.

Berlin, 22. jan. Končni rezultat volitev v nemško narodno skupščino je po neuradnih poročilih izpadel takole: V 37. volilnih okrožjih s 421 mandati so dobili: Nemška narodna ljudska stranka 34, krščanska ljudska stranka (centrum) 88, nemška ljudska stranka 23, nemška demokratska stranka 77, socialno demokratska stranka 164 in neodvisna socialno-demokratska stranka 24 poslancev. Dalje je izvoljenih 11 divjakov, ki se ločijo v 4. Welfe (ki se pridružijo centru), 1 zastopnika kmečkih in delavnih demokratov, 4 bavarske kmečke zveze in dva zastopnika wirttemberske kmečke in meščanske zveze.

Nemška narodna skupščina v Weimarju.

Berlin, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Proti vpoklicu nemške narodne skupščine v Weimar so se pojavili pomisleki, češ ker bi sočasno zborovanje nemške in pruske narodne skupščine na dveh različnih krajih utegnulo zavirati zakonodajno delo. Ti pomisleki niso utemeljeni. Nemška narodna skupščina bo samo sestavila začasno vlado, potem pa se bo posvetovala o načrtu za ustavo, nakar bo najbrž treba samo komisijskega dela. Ustavodajno zborovanje bo najbrž v nekaj tednih končano. Ni pričakovati, da bi se ustavitvorna skupščina razen tega še pečala s posvetovanjem o mirovni pogodbi. O mirovni pogodbi ter o njenem podpisu se bo najbrž imelo posvetovati redno zborovanje v Berlinu.

Berlin, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Zoper že objavljeni načrt za novo ustavo nemške države so Prusi najavili znatne pomisleke, ki se zlasti nanašajo na določbo, da naj posamezni deželni deli dobe pravico, se po ljudskem glasovanju ločiti od dosedanje države.

Socializacija v Nemčiji.

Merseburg, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Delavski svet za vladni okraj Merseburg je vse rudnike (za premog, kalcij, baker in svinec) z namenom, da jih čimprej socializira, stavlil pod nadzorstvo višjega rudniškega urada. Ako bi se proti socializiranju rudokopnega obrata pojavil odpor, ga bo delavstvo strlo z generalnim štrajkom.

Nemški socialisti se zopet združijo.

Lipsko, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Izredni strankarski shod neodvisnih socialistov, sklican na dan 2. februarja v Berlin, prinese baje veliko presenečenje. Govore, da se neodvisni socialisti in večinski socialisti dogovarjajo o zopetni združitvi.

Proti berlinski socialistični vladi.

Braunschweig, 22. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Sklenili so, začeti z delom v četrtek dopoldne. Na zborovanju na Grajskem trgu so sporočili, da so stavkujoči zahtevali od berlinske vlade, naj takoj odstopi, da napravi prostor resnično socialistični vladi. Zastopniki z Renske in iz Vestfalije so se baje izjavili solidarne z Braunschweigom. Ako berlinska vlada ne bi odstopila, so sklenili, ločiti se od Berlina in izklicati z Rensko in Vestfalijo, mogoče tudi s Hamburgom, Bremenom in Lipsko samostojno republiko.

Boljševiki v boju.

Haag, 22. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Lenin je v Petrogradu izdal proglas, v katerem pozivlja boljševiške delavce in vojake na skrajni odpor proti francoskim in angleškim kapitalistom.

Helsingfors, 22. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Trocki je odstavil generala Bureviča, poveljnika boljševiške severne armade, zaradi njegovih zadnjih porazov.

Berlin, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom neposrednih vesti so bili boljševiki na severni fronti zopet poraženi. Velik del boljševiške armade je prešel k sovražniku. V Petrogradu je položaj kritičen. Tam stavka 60.000 delavcev.

Hindenburg zopet prorokuje.

Gdansko, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Gdanski magistrat je Hindenburga naproštil, naj pride na pomoč. Generalfeldmaršal Hindenburg je obljubil, da bo storil vse, da se nemško mesto Gdansko ne bo odločilo od nemške države.

Hohenzollernce — v Alžir!

Genf, 23. jan. Angleški listi poročajo: Ententa namerava cesarja Viljema in druge Hohenzollernce pregnati v Alžir.

Razna poročila.

Podonavsko vprašanje.

Budimpešta, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V čehoslovaškem poslanstvu v Budimpešti je bila danes konferenca s članom angleške misije kapitanom Pomerom o podonavskem vprašanju. Ravnjavalo se je o vprašanju češke paroplovbe po Donavi. Angleški zastopnik je priznal važnost tega vprašanja in pomen te paroplovne zveze.

Poljaki v boju.

Varšava, 23. januarja. (Lj. k. u.) Poljska brzojavna agentura objavlja nastopno poročilo poljskega generalnega štaba z dne 22. t. m.: Skupina generala Romerja se je pod pritiskom premočnih sovražnih čet začasno umaknila iz Wladimir Wolinskega. Vzhodno od Uhnaca in Mihalowke so pognali naši oddelki sovražnika nazaj. Ujeli so 100 mož in zaplenili 2 strojnice in druge vojne zaloge. Odbili smo z velikimi sovražnimi izgubami napad severno od Uhnaca. Pri Lvovu bitke s patrolami in slabotni artiljerijski ogenj. V bližini Chyrowa streljavkanje.

Ukrajinci.

Munkač, 23. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bilo v Rusztu veliko zborovanje ogrskih Rusinov, ki se ga je udeležilo 720 delegatov. Proglasili so združitve ogrskih Rusinov z Ukrajino.

Budimpešta, 23. januarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča: Ukrajinske čete so se v Lawoczne in Oekörmezó zopet zbrale in prodirajo proti Munkaču in Marmaros Sigetu. Govori se, da so že zasedle Munkač in Marmaros Siget.

Trockij vjet?

Libava, 22. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Finski prostovoljci so pregnali skoraj vse boljševiške čete z Estonskega in s severnega Livonskega. V Narvi je baje Trockij prišel v roke napadalcev.

Kaj zahteva Grška?

Pariz, 23. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Grško odposlanstvo na mirovni konferenci je izročilo generalnemu tajništvu mirovne konference dopis, ki vsebuje posebne teritorialne zahteve Grške glede severnega Epira, Tracije, Male Azije, Carigrada in severnih sredozemskih otokov.

Mednarodni socialistični kongres.

Budimpešta, 23. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Bernski poročevallec lista »Vilag« je imel pogovor z Huysmansom, ki je izjavil med drugim nastopno: K mednarodnemu kongresu delavcev smo povabili socialiste vsega sveta, tako tudi Nemce, Madžare, Avstrijce in Čeha. Čehi so poslali tri delegate. Kongres je razdeljen iz tehničnih razlogov v dva oddelka, v političen in v gospodarski. Njegov glavni namen je, da vpliva na mirovna pogajanja v Parizu. Naše prvo najbolj aktualno vprašanje je vprašanje zveze narodov. Kar se tiče gospodarskih vprašanj, bi bila najidealnejša rešitev ta, da se revidirajo načela svobodne trgovine. Za sedaj ni mogoče odpraviti popolnoma carinske meje. Vsekakor bomo skušali odpraviti sistem prednostnih ali ekskektivnih carin. Upamo, da se nam to posreči. Druga glavna točka kongresa je, da dosežemo mednarodno zakonodajstvo za delavce. Pri tem nas bodo vodila splošna načela.

Zvišanje železniških tarifov na Mažarskem.

Budimpešta, 23. jan. Trgovinski minister namerava zvišati železniške tarife za 100 odstotkov.

Za kmetiško stranko.

Včeraj, 23. t. m. se je vršil v Ljubljani sestanek kmetovalcev. Udeležba sicer ni bila velika, toda bili so zastopani kmetovalci s cele Kranjske. G. Brodar, posestnik iz Hrastja, ki je sestanek sklical, je poudarjal potrebo enotne kmetiške politične organizacije, ki naj bi sedaj, ko se bo polagal temelj jugoslovanski ustavi, z vso močjo in uspešno zastopala kmetške koristi. Kmet tvori 80% prebivalstva jugoslovanske države in zato bo država prospela le, če bo odločno varovala kmetške interese. To pa bo le mogoče, če bo kmet samostojno in enotno organiziran. — Nato je g. Rado Legvart govoril o velikih in težkih nalogah, ki čakajo kmeta v naši državi, predvsem pa slovenskega kmeta po sklenjenem miru. Novi državi se postavlja nov temelj in pri tem bodo morali delovati vsi sloji. Kmetov je v državi 80%, zato mora imeti pri sklepanju postav tudi kmet svojo besedo. Prišlo bodo na vrsto razne agrarne reforme, melioracijska vprašanja, razkosavanje in zlaganje zemljišč, davčna reforma itd. Pri vsem tem je potrebno, da res kmet sodeluje z bogatim zakladom svojihkušenj posebno pri podrobnem delu. Naše kmetijstvo se bo moralo po vojski popolnoma preustrojiti, če bo hotel slovenski kmet vzdržati častno mesto poleg hrvatskega in srbskega kmeta. Zato je pa potrebna samostojna kmetiška organizacija, ki bo povdarjala kmetške interese.

Po daljši debati so bile sklenjene tele resolucije: 1) Slovenska Ljudska Stranka naj se preosnuje v kmetiško stranko; 2) »Domoljub« naj eventuelno z izpremenjenim imenom postane glasilo te stranke; 3) Pri volitvah, ki se bodo vršile 26., 27. in 29. t. m. v pokrajinsko veče, naj se volijo samo kmetje.

Takoj se je izvolil odbor enajsterih mož iz posameznih okrajnih glavarstev in ta odbor naj takoj stopi v stik z načelstvom S. L. S. glede izpeljave teh resolucij, na kar je bil razgovor zaključen.

Ta sestanek se nam zdi za nadaljnji razvoj S. L. S. silno pomemben in dalekosežen. Ze dolgo časa je živel v kmetu misel o enotni, samostojni kmetiški stranki. Večkrat so tudi skušali razni ljudje dati taki stranki življenja, toda kljub zdravi misli se je podjetje končalo vedno s polomom. Zakaj to? Na eni strani zato, ker je bila že močna in ugledna S. L. S. pravzaprav vseskozi kmetiška stranka, ki ima ogromno večino svojih pristašev ravno na kmetih in je bila nova stranka nepotrebna. Na drugi strani pa so bile take kmetiške stranke ustanovljene večinoma samo v agitacijske namene. Včerašnji sestanek pa je dal zdravi misli o kmetiški stranki tudi zdravo in stvarno podlago.

V. L. S. bo predloge, sestavljene na tem sestanku, gotovo resno pretresla in zdi se nam, da se jim bo tudi pridružila. Kajti V. L. S. ni le v svojem jedru kmetiška stranka, marveč nosijo nekatere njene politične organizacije naravnost kmetiško ime, tako n. pr. štajerski del V. L. S., ki se imenuje kmetiška zveza. Razen tega se je v stranki sami davno pred tem sestankom obširno razpravljalo vprašanje, ali bi ne kazalo, preustrojiti stranko v kmetiško politično organizacijo in delavsko politično organizacijo. V razgovorih, ki se bodo sedaj začeli med vodstvom V. L. S. in imenovanim odborom, se bodo vsa ta vprašanja razpravljala in gotovo tudi ugodno rešila.

Zadnje besedo bo pa imel seveda prihodnji zbor zaupnikov, ki se mora sklicati v najkrajšem času.

Politične novice.

+ Za vsa sodišča v Jugoslaviji! Ko je sedanji predsednik Narodne vlade g. dr. Brejc postal poverjenik za notranje zadeve, je sporočil odvetniški zbornici v Celovcu, da hoče svojo pisarno v Celovcu likvidirati, t. j. končati tekoče zadeve, potem pa opustiti. V to svrhu je imenoval g. dr. Müllerja, odvetnika v Celovcu kot substituta. To popolnoma korektno postopanje pa ni našlo milosti pred odvetniško zbornico v Celovcu, ki je sklenila, da mora pisarna takoj prenehati s svojim delovanjem. To prijazno postopanje Celovške odvetniške zbornice proti bivšemu tovarišu posnemajo sedaj tudi nemška koroška sodišča glede tožb, katere ima g. dr. Brejc pri iztirjanju lastnih stroškov. Nemška sodišča takih tožb sploh ne rešujejo in utemeljujejo te sklepe s tem, da je gosp. dr. Brejc inozemec in da morajo šele poizvedeti, kako se postopa v Jugoslaviji proti inozemcem. To postopanje ne pomenja samo izraz skrajne sovražnosti, ampak tudi kršenje mednarodnega prava. Na slovenskem in pri slovenskih sodiščih se dosedaj ni delala nobena razlika, in se ni še menda nikoli zahtevalo dokaza, da je tožitelj nele državljan SHS, ampak tudi kot tak izrecno priznan. V tem oziru bi torej treba, da vlada takoj nekaj ukrene in da se vrača Nemcem milo za drago. Vrhutega pa bo morala tudi odvetniška zbornica v Ljubljani, zavzeti svoje stališče. Naj u. pr. zahteva, da se nemški odvetniki na našem ozemlju izjavijo, ali in kdaj so postali državljani SHS. Naj tudi naša sodišča v vseh zadevah, v katerih nastopa nemški odvetnik kot tožitelj v lastni zadevi, tudi če biva na našem ozemlju zahtevajo, da predloži dokaz za svoje državljanstvo in rešitev tako dolgo odlože, da se prepričajo, kako je postopanje v Nemški Avstriji in sicer posebno na Koroškem. Vrh tega pa naj odvetniška zbornica v Ljubljani stavi primerno vprašanje na odvetniško zbornico v Celovcu, ali pa naj kar direktno vse potrebno ukrene, da se varuje ugled države SHS tudi v pravosodstvu. Ni treba pripomniti, da je na našem ozemlju, mogoče dvajsetkrat več nemških odvetnikov, kakor pa v Nemški Avstriji slovenskih.

+ Čehi in mi. Pod tem naslovom piše »Riječ SHS«, da so danes Čehi v drugačnem položaju kot mi. Proti ententi nismo mi enaka prijateljska falanga, kot smo bili proti Avstriji sovražna falanga, da smo jo zrušili. Čehi imajo pri ententi same prijatelje. Vse njih aspiracije gredo na račun sovražnikov, današnjih premagancev, in razumevno je, da jim gre ententa v lastnem interesu na roko. Zavezniki bodo podpirali vsako češko akcijo, ki gre v to smer. Isto velja tudi o češki politiki proti Mažarom. Naša država ne more računati na enotno in na toliko prijateljstvo entente. Mi smo v težkem sporu z Italijo, poleg tega z Rumunijo, glede Črne gore, Albanije in morda celo Makedonije. Ne moremo računati z enotno zaščito entente; da, nekateri bodo celo proti nam. Tako »Riječ SHS«. — Naše razmerje je drugačno tudi v tem, da ne zahtevamo niti ene tuje vasice, ampak samo to, kar tiče k našemu narodnemu telesu in k življenjskim pogojem države — na naši strani je pravica in to mora biti dosti.

+ Ameriško odposlanstvo. Ameriška odposlanca Miles in King, ki bosta določila demarkacijsko črto na Koroškem, ne pojmeta takoj na slovensko-nemško mejo. Iz Gradca se odpeljeta v Zagreb, kjer se pomudita nekaj dni. Potem šele — najbrže v ponedeljek — odideta s slovenskim zastopnikom na Koroško.

+ O nas pišejo. »Gazzetta di Venezia« piše o dr. Koroščevi izjavi proti »Az Estovenu« dopisniku, da ne pustimo niti ene slovenske vasice, to-le: »Mi nismo nikoli verovali naivni misli Bisolattija, »Corriera« in »Secola«, da bi se Jugoslovani zadovoljili z Dalmacijo in vam bi pustili drugo na miru. Tega nismo verovali, ker poznamo pohlep Slovencev in Hrvatov v dno duše in poznamo pisanje njihovih listov in govore njihovih ljudi. Toda do danes se je našle pri nas ljudi, ki so dejali: »Kaj, to je samo pisanje časnikov in branje ljudi.« Ali danes govori to g. dr. Korošec, podpredsednik jugoslovanskega kabineta in ne zahteva samo Dalmacije, ampak tudi Reko, Trst in Gorico!« Kaj poreče k temu »Corriere della sera«? — Italijani se bodo morali že navaditi tudi na naše zahteve.

+ Ni jim prav. »Kärntner Tagblatt« je malo hud na »Arbeiter-Zeitung«, ki je pisala: »Socialna demokracija se je znašla z meščanskimi strankami v takem razmerju kot ovčarski pes proti čredi, to se pravi, da je meščanske stranke tirala pred seboj in jim dala smer, v katero naj gredo.« List pravi, da zveni iz teh besed, da se ima socialna demokracija za vodilno v Nemški Avstriji. Pa vendar sedijo pri vladi samo štirje socialni demokrati, druga mesta imajo zasedena meščani. — Tako skrbi meščane ta zadeva, da je niti razumeti ne utegnejo dobro. Nič ne more trditi, da niso oni duševni voditelji in naj se zakrnelim nemškimi meščanom, ki se jim revolucijonarja čepica kaj čudno prilaga na svetel cilindar, še tako zelo za malo zdi.

+ Wilsonov tajnik pride v Jugoslavijo. Kot se poroča, se mudi na Moravskem poseben tajnik predsednika Wilsona George Creel, da se na licu mesta informira v tamošnjih narodnostnih razmerah. Iz Moravske bo šel v Krakov, odkoder se povrne v Prago. Nato bo obiskal Dunaj in Budimpešto. Nazadnje pride v Jugoslavijo, kjer bo proučeval posebno severne narodne meje. V ta namen ostane dalj časa med nami. — Čemu ne pošljejo nikogar študirat našo južno zapadno mejo?

+ Nova balkanska zveza. Ukrajinski dopisnik urad javlja iz Stockholma, da je dosežen sporazum med Anglijo in Ameriko glede nove balkanske zveze, v katero bi stopila Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Grška, a ti zvezi bi se priključili še Češka in Ukrajina. V ukrajinskih političnih krogih je našla ta misel gorke simpatije. — Druga vest javlja, da se dogovarja odposlanec bolgarske vlade Balaban s čehoslovansko vlado glede zveze med Bolgarijo in Jugoslavijo. Bolgarska predlaga avtonomijo za Makedonijo, a Srbija naj bo federativna republika, ki naj združuje vse zemlje Jugoslavije. Bolgarija bi vrgla dinastijo in stopila v to zvezo. Masaryk je sprejel ta predlog s simpatijo, enako tudi Amerika in Francija.

+ Take Jonescu za balkansko zvezo. Dopisnik »Il Secolo« je vprašal Take Jonesca, kaj misli o rumunsko-srbskem sporu glede Banata. Rekel je: »Rumunija se bo povečala za dvestoosemdesettisoč kvadratnih kilometrov in bo imela šestnajst milijonov stanovancev. Dali bomo vsakemu narodu popolne pravice in svobodo.« O Banatu pa ni niti znil. O Donavi je dejal, da mora biti svobodna, o Turkih, da se ne morejo več držati ne v Evropi, ne v Mali Aziji, Rusija se bo dvignila. V novo zvezo bi stopile Rumunija, Srbija, Češka, Grška in Poljska — te vse bi tvorile zid proti Nemčiji od Baltičkega do Sredozemskega morja in bi morale urediti sporazumno železnice, pošte in carino.

+ Wilson Italijanom. Ko so Wilsona opomnili glede Dalmacije in krajev, ki so sporni, je dejal: »O tem sem govoril že v Orlandom. Ko je Orlando zahteval vse kraje, kjer so Italijani, sem mu odgovoril, da mi je žal, ko mu ne morem dati tudi Newyorka, ki ima več Lahov kot vsako drugo laško mesto.« Se non è vero, e ben trovato!

+ Zastopniki učiteljstva v višjem šolskem svetu. Prejeli smo v objavo naslednje pojasnilo o volitvah v višji šolski svet: Čim dalje bolj se govori in z ogorčenjem izprauje v javnosti, kako da ni dobila Slomškova zveza svojega zastopnika v tako važni korporaciji, kakor je višji šolski svet, kjer naj bi se koncentrirale vse najboljše duševne sile k težkemu delu, ki nas čaka ravno na polju reforme šolstva. Potlačiti se to vprašanje ne da več. Da se izognemo vsakemu medsebojnemu zahrbtnemu podtakljanju, napačnemu umevanju in neutemeljenemu govorjenju od strani ljudi, ki niso o stvari informirani, je treba spregovoriti odkrito besedo. Narodna vlada je razpisala meseca novembra volitve za zastopnike učiteljstva v višji šolski svet po proporcionalnem volilnem sistemu. Kakor so

nam rekli pri narodni vladi, je bila mišljena naredba tako, da dobi vsaka učiteljska organizacija po enega zastopnika, torej, da bodo zastopane vse ideje, kar je neobhodno potrebno za uspešno delo in da se prepreči, da bi ena stranka z brutalno silo majorizirala drugo, kar cepi in slabi samo moči. Hočemo vsi načelnega boja, ki je zdrav in ki se ga ne smemo strašiti, zato imej povsod besedo tudi manjšina. Tako si razlagamo pravo demokracijo in svobodo mi. Kdor pa kliče na pomoč brutalno silo in jo stavi nad svoja načela, ne zaupa v moč lastnih idej in jih ni vredn. — Naredba o volitvah je bila mišljena torej, kakor že rečeno zgoraj, štilizirana pa je bila — drugače. Učiteljstvo Slomškove zveze je opozorilo na to Narodno vlado. Govorilo se je nekaj o naknadni naredbi, ki bo v tem smislu obrazložila prvo, ki pa ni izšla. Gospodje so zaupali kolegijalnosti in inteligenci učiteljstva, organiziranega v obeh učiteljskih društvih. Kako so izpadle volitve, je vsem znano; učiteljstvo je volilo v smislu naredbe in ni videlo, ali ni hotelo videti potrebe skupnega dela v višjem šolskem svetu. Glavna krivda, da nima Slomškova zveza zastopnika, je na Narodni vladi, ki je to naredbo izdala. Namen naredbe pa je najmerodajnejši, zato zahtevamo, da se popravi to na ta ali oni način. Drugi razlogi: I. Organizaciji je sedaj delo popolnoma onemogočeno, ker ne moremo zastopati in udeleževati svojih idej tam, kjer bi bilo to sedaj neobhodno potrebno. II. 500 učit. moči, organiziranih v Slom. Zvezi na izrazito kršč. programu, je brez zastopnika. III. Velika večina ljudstva je z nami, ki pa nima glasu po nas v višjem šolskem svetu. Z ljudstvom pa, ki ima pri šolstvu prvo besedo, imamo večino mi. Ta večina ni zastopana v višjem šol. svetu.

Ljudstvo je ogorčeno, da je učiteljstvo Slom. Zveze prezrto pri tako važni inštanca, to je pokazalo dobro na shodu zaupnikov V. L. S. Mi si bomo pomagali drugače in bomo tudi to prenesli, če bo treba, vse odgovornost za posledice pa prepustimo tistim, ki so to zakrivali in ki imajo sedaj moč, da to popravijo. Učiteljstvo Sl. Zveze je storilo svojo dolžnost. Do kompromisa med obema učiteljskima organizacijama radi tedanjih razmer ni prišlo. Če pa bi se tudi napravil kak kompromis, bi ne mogli učiteljski organizaciji prisiliti s kaznijo ali s čim drugim svoje člane, da bi volili kandidata, ki sta jih postavili, ker so bile volitve v smislu naredbe Nar. vlade popolnoma svobodne. Da bi kompromis, ki bi bil narejen v tako kratkem času ne držal, so pokazale volitve. Končno bi še vprašal gospode, ki valijo tako radi vso krivdo tja, kjer je ni: Kdo pa je zakrivil, da ni volilo naše ljudstvo zastopnika staršev, ampak so ga izvolili ljubljanski mestni očetje? Z nami je prezrta tudi velika večina našega ljudstva. Roke na srce, če vam je za posušeno delo, je nujno, da popravite, kar ste zakrivali hote ali nehoče.

Nainovelje.

VAŽNA DR. TRUMBIČEVA IZJAVA.

Pariz, 23. januarja. Dr. Trumbić je izjavil uredniku »Tempta«: Vedno sta me vodila dva cilja. Prvi cilj je bil ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edinstveno državo. Politično je edinstvo Jugoslavije danes gotovo dejstvo. Danes obstoji samo ena vlada zedinjene kraljevine SHS in ta je imenovala svoje delegate za mirovni posvet. Zato ne morem razumeti trditve mnogih listov, da bodo pozvani na mirovni posvet delegati Srbije, a ne jugoslovanske države. Delegatov, ki bi predstavljali samo Srbijo, ni. Delegati, katere je imenovala belgajska vlada morajo zastopati kraljevino SHS. — Drugi cilj mojega delovanja je, da ustvarimo sporazum jugoslovanskega naroda z italijanskim. Tak sporazum je potreben, ker ga zahtevajo svetovne koristi našega naroda in drugih narodov.

ITALIJANSKA NASILJA.

Split, 23. januarja. (Lj. k. u.) Italijanski poveljnik v Benkovcu je dal arčirati tukajšnjega sodnega svetnika, učitelja, enega visokošolca in šest drugih oseb. Odpeljali so jih v Zader. Za vzrok aretacije se ne ve.

Reka, 23. januarja. (Lj. k. u.) V Premanturi v Istri so zaprli Italijani hrvatsko šolo in jo spremenili v italijansko. Zagrozili so z velikimi kaznimi onim staršem, ki ne bi hoteli pošiljati otrok v novo italijansko šolo. Po vseh hišah prirejajo hišne preiskave z izgovorom, da iščejo orožja. Vzamejo pa seboj vse, kar jim dopade, posebno pa denar. Osebe, ki so protestirale proti takemu postopanju, so zaprli in odpeljali v Pulj, kjer so jih izročili vojaški sodnji kot velizdajalce.

STACEVIČANCI ZAHTEVAJO DRŽAVNO VEČE.

Zagreb, 23. jan. »Hrvat«, glasilo Starčevićeve stranke prava, piše, da je bilo

med delegacijo Narodnega veča in srbsko vlado sklenjenih nekaj temeljnih načel, ki naj bi bila načrt za zgradbo državne organizacije, dokler se ne sestane konstituenta. Ministrstvo v Belgradu pa se ni držalo niti enega teh načel. Narodno veče je določilo za sklicanje državnega veča rok enega meseca. Srbska skupščina je pa prepustila regentu Aleksandru, da lahko v tem času skliče državno veče ali do 1. marca. »Hrvat« pravi, da z ozirom na zunanji položaj potrebno, da se skliče državno veče, ki naj dvigne glas vsakemu rovarstvu in proti vsem, ki povdarjajo nasproti Hrvatom Veliko Hrvatsko, nasproti Srbom pa Veliko Srbijo.

ZAHTEVE ČESKE DUHOVČINE.

Praga, 23. jan. (Lj. kor. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Danes je bila skupna seja čehoslovanske duhovčine, na kateri so sprejeli nastopne zahteve: odstranitev pravice patronata, prosta volitev škofov po duhovnikih in vernikih, uvedba materinščine v bogoslužju, odprava celibata, cerkveno pokopavanje onih, ki so se dali sežgati, začasna odobritev pastirskih pisem po škofovskih konzistorijih, da se v njih ne žalijo Slovani, neodvisni gnotni položaj sv. očeta, reforma duhovniške vzgoje in revizija Husovega procesa. — Duhovniki so se nato poklonili republiku in predsedniku dr. Masaryku.

ČEHOSLOVAKI IN BOLGARI.

Praga, 23. jan. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada objavlja »Česke Slovo« članek o razmerju med Čehoslovaki in Bolgari in pravi, da Bolgari želijo češkega posredovanja med bolgarskim narodom in Jugoslavijo. Toda Bolgari so v sedanjih vojni izgubili vse simpatije Slovanov. Vendar se pa bolgarski narod ne more onalovavati, posebno ne, če je njegov kes iskren. Ta njegov kes je razviden iz tega, kako bodo Bolgari obračunali s povzročitelji svoje nesreče. Ako Bolgari v resnici postanejo demokratična narodna država in ako bodo čutili slovansko, potem jim Čehi v interesu slovanstva ne bodo odrekli svoje pomoči.

RAZNE VESTI IZ ČESKE.

Lyon, 23. jan. (Lj. kor. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča brezlično: General Diaz, vrhovni poveljnik italijanske armade, je dospel v Pariz in se italijanski delegaciji stavil na razpolaganje.

Praga, 23. jan. (Lj. kor. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Predsednik dr. Masaryk je danes sprejel bivšega avstrijskega ministra dr. Bärnreitherja, ki je, kakor znano, voditelj nemške napredne stranke na Češkem.

Zraga, 23. jan. (Lj. kor. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Današnja seja narodne skupščine je nadaljevala generalno debato o zakonskem načrtu o splošni volilni pravici. Centralis Burian se je zavzel za žensko in za proporcionalno volilno pravico. Slovaški posl. Devečka je izrazil zadovoljstvo slovaških poslancev. Želel je le, naj bi na Slovaškem zakon stopil kasneje v veljavo, ko se bodo tam razmere ustale. — Posl. Boksteinova se je zahvalila, da predloga predvidja tudi žensko volilno pravico. — Posl. dr. Šremek (kat. ljudska stranka) je zastopal stališče svoje stranke. Med njegovim govorom je prišlo do nesoglasja med dr. Šramekom in socialnimi demokrati.

Praga, 23. jan. (Lj. kor. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Tretji del čehoslovških delegatov za mirovno konferenco odpotuje v soboto, 25. januarja v Pariz.

Žrtve Italije.

Eden razlogov, s katerim Italijani sedaj jako radi operirajo, je ta, da poudarjajo, da je Italija doprinesla mnogo preveč žrtve, da bi se mogla odreči aspiracijam do našega ozemlja. Često se te žrtve poudarjajo tako in v takem smislu, kakor bi jih bila Italija doprinesla prav za odrešenje Jugoslovancev, in kakor bi jo hoteli sedaj ti ogoljufati za zaslužno plačilo.

In konec vseh argumentov je potem vedno vprašanje, češ, zakaj pa je Italija začela z vojsko, če bi ne dobila vseh krajev, katere je zasedla.

Res je, da je imela Italija, ko je vstopila v vojsko, sklenjen na svojo korist londonski dogovor žalostnega spomina. Toda mi smo mnenja, da tudi, ako bi nikdar ne bilo londonske pogodbe, bi bila Italija kljub temu primorana udeležiti se vojske proti centralnim državam v svojem lastnem interesu. Ako bi bila Italija ostala nevtralna in bi bile centralne države zmagale, bi bila vendar v prvi vrsti ogrožena ravno Italija, njena edinstvenost in njena neodvisnost, kajti Nemčija in Avstrija bi ne bili nikdar pozabili, da se Italija ni držala trovezne pogodbe in prišla že v letu 1914. centralnim državam na pomoč.

Prav kakor je bila Amerika tekoma te ogromne vojske prisiljena udeležiti se je aktivno, tako bi bila tudi Italija primorana mnogo prej se je udeležiti, ker so bili njeni interesi vedno bolj ogroženi od bojujočih se sil.

Res je imela Italija mnogo in krvavih žrtve, in krivično bi bilo trditi, da ni imela nobenih zaslug na končanju vojske na korist antante. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da bi bila Italija isti cilj lahko dosegla z mnogo manjšimi sredstvi in da je svoje ogromne žrtve v veliki večini zakrivila sama. Treba nam je samo opomniti na začetek italijanske vojske v letu 1915., ko bivša Avstrija ni imela na italijanski fronti nobene regularne armade, ampak le par črnovojniških bataljonov, ki so do takrat stražili železnice, nekaj žendarmije in finance. Če bi bil general Cadorna pokazal takrat dovolj energije, bi bil v prvem tednu lahko zasedel vse ozemlje do Drave, Istro, pretrgal stik med severom in jugom in že takrat odločil svetovno vojsko.

In tudi pozneje so se nešteto krat ponudili taki slučaj. V vseh soških bitkah se je avstrijska fronta držala samo, ker italijansko vojaštvo ni nikdar prodrlo preko prvega jarka. Kolikokrat ni bilo za strelnimi jarki prav nobenih rezerv več, prosta bi bila pot na vse strani, toda te ugodnosti se niso nikdar izkoristile. Posebno eklatanten slučaj je bil zopet takrat, ko se je Italijanom posrečilo vzeti Gorico, ko so bili že zavzeli drugo in zadnjo obrambno črto, iz katere jih je vrglo par prostovoljcev, kajti kompaktne rezerve ni bilo nobene več na razpolago.

Ako bo bivši avstro-ogrski generalni štab še izdal kako študijo o bitkah ob Soči, bo ta študija jasen dokaz, da so žrtve Italijanov v prvi vrsti pripisovati nezmožnosti voditeljev in pa pomanjkanju odločnosti vojaštva.

Če končno sedaj italijanska vlada in njeno časopisje italijanske uspehe konec oktobra in začetkom novembra uporablja v kričečo reklamo nasproti prebivalstvu ter slika te uspehe kot eno najsijajnejših zmag, ki jih je sploh kdaj videl svet, je to po tem, kar smo gori povedali, umljivo in naravno. Toda poznavalec razmer se mora nehoče nasmehnuti, ako bere tozadevne tirade v italijanskem časopisju. Italijanski napad na fronto ob Plavi je začel 26. oktobra 1918, torej takrat, ko je bila svetovna vojna že odločena, Avstrija že razbita, obstoj Jugoslavije že zagotovljen, Avstro-ogrska armada je bila že takrat v razsulu, armadno vodstvo je bilo že prošlo za premirje. Ravno 26. oktobra 1918 se je bil upri kot prvi slovenski gorski streški polk št. 2, kateremu so sledili vsi drugi Slovani. Armada, katere ni bilo več mogoče držati skupaj niti en teden, se je začela umikati. Tako so uprav Jugoslovani in pa Čehi vsvarili predpogoje za »sijajno« italijansko zmago.

Da pa se Jugoslovani in Čehi niso uprli zato, da bi prišli pod tuje gospodstvo, je menda jasno. Tudi naše legije na solunski in italijanski fronti niso imele namena boriti se za italijanske imperialistične ideje. Borile so se kakor Francozi, Angleži in Amerikanci za splošne cilje človeštva, zato, da strejo nemški imperializem in militarizem, da osvobodijo vse tlačene narode, ne pa, da pomagajo na noge italijanskemu imperializmu!

Dnevne novice.

— Za prehrano. Na predlog poverjenika za prehrano dr. Tvečarja odide predsednik Narodne vlade g. Josip Pogačnik, dr. Triller, ing. Remec in ravnatelj Kristan v Zagreb, da pri banu in poverjeniku za prehrano razjasnijo težki položaj prehrane na Slovenskem in da zahtevajo pomoči.

— Odsek za okupirano ozemlje. Dunajska cesta, Zidarjeva hiša, potrebuje brošuri »Aus dem Vilajet Kärnten« in »Die nationale Abgrenzung in Süden«, Kdor ima, naj takoj ali vsaj v dveh dneh pošlje pisarni Odsek za okupirano ozemlje, ker jih potrebuje komisija za Koroško.

— Naslov vjetnika. Ker prihaja vsak dan na Maksa Dovžan toliko vprašanj glede jugoslovanskih ujetnikov v Italiji, naznanja Helena Dovžan, da je njegov naslov: Maks Dovžan, finančni nadpaznik pri kolodvorskem poveljstvu v Ljubljani.

— Trdnjavsko zemljišče v Osjeku preide temeljem pogodbe z deželno vlado v last mestne občine, in sicer: zemljišče, ki odpade za ceste in parka, brezplačno; ostalo za polovico izkupila, ki ga bo dobila občina za stavbišča; polovico izkupila dobi erar za zgradbo vojaških objektov v Osjeku, oziroma za uravnavo dravske obale.

— Šmartno pri Litiji. V naši fari je bilo v preteklem letu rojenih 72 — 8 nozakonskih — umrlo jih je 144, poročenih 27 parov. — Umrla je Marija Kotar, dekle v najboljših letih. Bila je zvesta pa dobra igralka na ljudskem odru.

— Fantje slovenskega planinskega polka 1. stotnije pošiljamo vsem bralcem in bralkam »Slovenca« lepe pozdrave od zelene Drave (Dravograda): Desetnika Zbogor Fr., Benčec, in Ipavec Alojz, Idrinja; poddesetnik Šrbeč Karol, Borovnica; strelci: Ivan Krnc, Zelinič; Jože Mikulič, Zelinič; Ivan Glušek, Škrilje; Doležal Matija, Breznica; Jensterle Franc, Bohinjska Bistrica; Umek Franc, St. Janž; Kupilnik Franc, St. Jernej; Likar Stanko, Golo. — Slovenski fantje to smo mi, po naših žilah tebe kri za naše koroške brate.

— Vojaški begunel. II. vojno okrožje objavlja uradno imena vojnih begunov izza dne 15. januarja 1919: L. 1897 v Ljubljani rojeni poddesetnik Josip Podkrajnik; L. 1900 v St. Vidu pri Ljubljani rojeni enoletni prostovoljec desetnik Ignacij Kavac; L. 1894 v Dubošnici rojeni pešec Ivan Maružin; L. 1886 v Gori pri Kočevju rojeni pešec Anton Perušec; L. 1895 v Fužini pri Novem mestu rojeni pešec Franc Suštaršič; L. 1897 v Loki pri Kamniku rojeni pešec Janez Burja; L. 1900 v Brodu pri Novem mestu rojeni pešec Franc Zupančič; L. 1899 v St. Robertu pri Krškem rojeni Franc Knez; L. 1899 v Smokuču pri Radovljici rojeni pešec Jakob Legat; L. 1898 v Kamniku rojeni pešec Josip Povše; L. 1888 v Prticoju pri Kranju rojeni pešec Franc Smid (stanuje Sava-Jesenice št. 148); L. 1892 v Medvodah rojeni pešec (oddelek za strojnico) Viktor Kuralt.

— Koze v Zagrebu. V Zagrebu so ugotovili 22 slučajev osepnic in 2 slučaja pegavega legarja.

— Prijave kronskih terjatev v inozemstvu. Z žigosanjem bankovcev započeto akcijo nadaljuje kr. ministarstvo v Belgradu, s popisom kronskih terjatev v inozemstvu. Vsak, kdor ima v inozemstvu kaj v kronah terjati, naj svojo terjatev sigurno prijavi do 5. februarja 1919 poverjeništvu za finance v Ljubljani. Več pove na drugem mestu tega lista objavljeni »Javni poziv«. Kdor hoče varovati svojo korist, naj ne zamudi postavljenega roka.

— Padanje cen v Dalmaciji. Hrvatski listi poročajo, da so se znižale cene vinu v Dalmaciji od 1000 K na 300 K hl; olje, ki je stalo v vojni po 70 K liter, stane sedaj 10 K; sardelje so bile nad 1000 K kg, sedaj 200 do 300 K. Posebno so padle cene suhemu južnemu sadju: smokvam, višnjam itd. Celo cena pšenici se je znižala od 15 K na 4 do 5 K. Tako se pozna uvoz ententnih živil.

— Družba posestva. Dne 17. februarja 1919 ob pol 10. uri dopoldne se proda na javni dražbi posestvo pokojnega Josipa Preskerja v Loškem vrhu v občini Zreče pri Konjicah. Posestvo obsega 2 hiši, gospodarska poslopja, trgovinsko poslopje, žago, mlin, kovačijo, črslarno, njive, travnike, gozdove, vsoga sveta čez 17 hektarov, in je vse arondirano. Posestvo leži 1 in pol ure oddaljeno od Konjic ob vzhodni Pohorja z izredno ugodno lego ter je že prirejeno za lesno in drugo trgovino in gostilno, ker se je vse to na tem posestvu izvrševalo že čez 50 let. Do kraja bo v kratkem izpeljana lokalna železnica. Proda se tudi inventar, trgovska zalog, konja, govedo, vino, mošt in zganje. Natančnejša pojasnila so na razpolago pri Srečkovu Potniku, destilatorju v Ljubljani, Slomškova ulica 27, Antonu Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta, Francu Molanu v Celju, Karolinska ulica 3, ter pri notarju Mate Hafnerju v Ljubljani.

— Objava kopaljšča. Vsem svojim cenjenim obiskovalcem naše kopaljšči vjudno naznanjamo, da je strokovno dogodno, da kotel in stroj nista več porabna oziroma se ne izplača popravilo, vsled česar se je potrebno ukrenilo za nabavo novega kotla. — Vodstvo kopaljšča »Slova«.

Ljubljanske novice.

Iz Prometni minister Vulović je včeraj obiskal v spremstvu ljubljanskega poverjenika za promet dr. Pestotnika bolnega ministrskega podpredsednika dr. Korošca.

Iz Ravnatelj žitnoprometnega zavoda g. Janko Jovan je odpotoval po naročilu Narodne vlade v Belgrad zaradi ureditve prehrane.

Iz In zopet luč! Poroča se nam: Odkar je padel predzadnji sneg in potrgal žice električne razsvetljave, še ne gore svetilke na spodnji Opekarski cesti. — Most v Mali Čolnarski ulici je tudi napol razrušen. Ali se čaka, da si bo kdo nogo zlomil? — Policijska stražnica v Krakovem menda tudi še sedaj nima popravljenega telefona. Naj torej merodajne oblasti ukrenejo vse potrebno, da se to spravi v red, da bo enkrat konec vednemu dreganju po časopisih!

Iz Ljubljanski šahovski klub namerava prirediti s 1. februarjem t. l. v kavarni »Evropa« šahovski turnir, h čigar udeležbi vabi vse člane kluba in prijatelje šaha. Enkratna taksa za turnir znaša 20 K, preplačila in prostovoljni darovi za dobitke se hvaležno sprejemajo. Interesenti naj se javijo pisмено na naslov: Evgen Betetto, blažajnik šahovskega kluba, Jadranska banka. — Članarina za klub znaša letno 12 K. — Šahovski klub.

Iz Veterinarjem! Sestanek se vrši v torek, dne 28. januarja 1919 pri »Novem svetu« v Ljubljani, ob 4. uri popoldne. (Odgovor iz Prage neugoden.) — Akcijski odbor.

Iz »Društvo uslužbencev države SHS na slov. ozemju« zboruje v nedeljo, 26. januarja ob 4. uri popoldne in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno ob 2. uri pop. Zborovalna ista. —kš.

Iz Najdene stvari v času od 1. do 31. decembra 1918. 1. črnousnjata denarnica z 340 K in legitim; 1. črnousnjata denarnica z 90 K, izkaznico za sladkor in receptisi; 1. črnousnjata denarnica z 80 K in različnimi listi; 1. črnousnjata denarnica z 50 K in krušno karto; 1. črnousnjata denarnica z 44 K in drobižem; 1. črnousnjata denarnica z 28 kronami in ročna torbica; 1. črnousnjata denarnica z 20 K in legitim; 1. rjavousnjata denarnica z 113 kronami; 1. rjavousnjata denarnica z 20 K; 1. rdečousnjata denarnica z 700 K; 1. modrousnjata denarnica z 50 K, zlat obsek in legitim; 1. papirnata denarnica z 900 K; 1. črnousnjata listnica z 8500 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 1000 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 900 K; 1. črnousnjata listnica z 420 K; 1. črnousnjata listnica z 200 K; 1. črnousnjata listnica z 250 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 200 K; 1. črnousnjata listnica z 65 K, izkaznica za sladkor in tobak; 1. črnousnjata listnica z 28 K; 1. rjavousnjata listnica z 1000 K in nekaj slik; 1. rdečousnjata listnica z 4600 K in legitim; 2. sivi listnici z 600 K, znamke, kolek in zlata kravatna igla; 1. črnousnjata ročna torbica z 900 K, 1. ključ in listek; 1. črnousnjata ročna torbica z 160 K in denarnico; 1. črnousnjata ročna torbica z 80 K, legitimacijo, nož in rožni venec; 1. črnousnjata ročna torbica z 10 K; 1. rdečousnjata ročna torbica z 200 kronami; 1. rdečousnjata ročna torbica s 7 K in robec; 1. rjav notes z 148 K in legitim; 1. krošniarska knjiga z 1400 K; 140 K v bankovcih; 1. 50-kronski bankovec; 1. zlat uban z briljantom; 1. nikelnasta žepna ura; 1. temnomodra svilen obleka; 2. temnorjavi koži (ovratnik); 1. črna boa; očala in etui; ključi; 1. zavoj perila.

Iz izgubljene stvari v času od 1. do 31. decembra 1918. 1. črnousnjata denarnica z 340 K in legitim; 1. črnousnjata denarnica z 90 K, izkaznico za sladkor in receptisi; 1. črnousnjata denarnica z 80 K in različnimi listi; 1. črnousnjata denarnica z 50 K in krušno karto; 1. črnousnjata denarnica z 44 K in drobižem; 1. črnousnjata denarnica z 28 kronami in ročna torbica; 1. črnousnjata denarnica z 20 K in legitim; 1. rjavousnjata denarnica z 113 kronami; 1. rjavousnjata denarnica z 20 K; 1. rdečousnjata denarnica z 700 K; 1. modrousnjata denarnica z 50 K, zlat obsek in legitim; 1. papirnata denarnica z 900 K; 1. črnousnjata listnica z 8500 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 1000 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 900 K; 1. črnousnjata listnica z 420 K; 1. črnousnjata listnica z 200 K; 1. črnousnjata listnica z 250 K in različnimi listi; 1. črnousnjata listnica z 200 K; 1. črnousnjata listnica z 65 K, izkaznica za sladkor in tobak; 1. črnousnjata listnica z 28 K; 1. rjavousnjata listnica z 1000 K in nekaj slik; 1. rdečousnjata listnica z 4600 K in legitim; 2. sivi listnici z 600 K, znamke, kolek in zlata kravatna igla; 1. črnousnjata ročna torbica z 900 K, 1. ključ in listek; 1. črnousnjata ročna torbica z 160 K in denarnico; 1. črnousnjata ročna torbica z 80 K, legitimacijo, nož in rožni venec; 1. črnousnjata ročna torbica z 10 K; 1. rdečousnjata ročna torbica z 200 kronami; 1. rdečousnjata ročna torbica s 7 K in robec; 1. rjav notes z 148 K in legitim; 1. krošniarska knjiga z 1400 K; 140 K v bankovcih; 1. 50-kronski bankovec; 1. zlat uban z briljantom; 1. nikelnasta žepna ura; 1. temnomodra svilen obleka; 2. temnorjavi koži (ovratnik); 1. črna boa; očala in etui; ključi; 1. zavoj perila.

Prosveta.

Pr Iz gledališke pisarne. Petek, 24. jan.: Ivo Vojnovič, »Smrt matke Jugovičev« za A. Obneman. Zvečer ob 8. — Pobotna, 25. jan.: Ivan Cankar, »Kralj na Betainovju«. Izven abonementa. Zvečer ob 8. — Nedelja, 26. jan.: Ivan Cankar, »Kralj na Betainovju«. Izven abonementa. Popoldne ob 3. — Čajkovskii, »Jevgenij Onegin«. Abonement B. Zvečer ob 8. — V soboto gostuje Idrinac Borštnik v Cankarjevi drami »Kralj na Betainovju«.

Vestnik S. M. S. Z.

Osrednja pisarna Slov. krščanskosocialne zveze v Ljubljani, Ljudski dom I. nadstr.

Vsem Izobraževalnim in Prosvetnim društvom, Mladiškim in Dekliškim zvezam, Orlovskim odsekom itd. naznanjamo, da imamo v zalogi in razprodajamo:

1. Narodne igre. I. zvezek: »Vmeščenje Valuka«, »Štampihar«. Jako primerno za naše odre. — Cena 1 K 50 vin.

2. Narodne koleke 7 vrst, komad po dva vinarja. — Vsak zaveden Slovenec naj kolkule vsa pisma in vse dopise edino s temi kolkili!

3. Razglednice za šaljivo pošto, pa tudi druge; iztis po 20 vinarjev. — Pri društvenih prireditvah razpečavajte samo naše razglednice!

4. »Slavnostna popotnica«. Besede zložil A. M. Slomšek; za moški zbor uglasbil Anton Foerster, op. 117.

5. Stenske slike dr. Jan. Ev. Kreka po 4 K izvod.

6. Tiskana pravila za Izobraževalna društva po 20 vinarjev.

Društva se naj obračajo v vseh zadevah na nas ter naj naročijo tukaj »Vestnik krščanskosocialne zveze«, ki izhaja mesečno in stane letno 15 K. — Poština in zavojnina se zaračuna posebej.

— Pomiloščen. Državni svet je pomiloštil Ema Davida, ki so ga porotniki obsodili na smrt na večalih, na dosmrtno ječo.

»Orel« št. Peter v Ljubljani, Danes v petek, 24. t. m. se vrši telovadba že v Ljudskem domu in ne v II. državnji gimnaziji, Vabi se k polnoštevilni vdeležbi. Na zdar!

Izobraževalno društvo »Kvišku« v Smedniku uprizaro 26. t. m. igro »V Ljubljano jo dajmo« in burko »Ne kliči vraga!«

Mariborski Orel ima svoj občni zbor v soboto 25. t. m. ob 6. uri zvečer.

Konjice. V nedeljo, 26. t. m. popoldne je prireditev Bralnega društva in Dekliške zveze. Govori prof. dr. Hohnjec.

Bralno društvo v Gorjah je priredilo 12. t. m. Vodnikovo slavnost s sledečim vspešdom: Govor, deklaracija (Ilirija oživljena), igra: »Zupanova Micka« in petje. Igra se je ponovila 19. t. m. in dodala še burka »Kinet in avtomat«.

Gospodarske novice.

Jugoslovansko državno posojilo. Zagrebški denarni zavodi se pogajajo z ministrom za finance v Beogradu radi državnega posojila, ki naj bi znašalo 200 milijonov, in sicer polovico v dinarji, polovico v kronah. Finančni minister je zaprosil že na račun tega posojila predjem 30 milijonov kron, ki se bodo pozneje o priliki emisije čelaga posojila odbile.

Zagrebška borza. V tem tednu je zanimanje za domače papirje jako naraslo in na borzi se je razvil tak promet, kot ga dosedaj še ni bilo. Posebno iskane so bile delnice Hipotekarne banke, Zemaljske banke, Prve hrv. štedionice, Banke i štedionice za Primorje, a vprašali so tudi po delnicah Hrv. sveopće kreditne banke in enakih zavodov, ki so bili odsedaj jako redko v ospredju. Vzrok tej hausse je iskati v znižavanju obrestne mere in v grožnji denarnih zavodov, da sploh ne bodo dajali obresti na vloženi denar, ker ga imajo v izobilju in nimajo nobene porabe momentalno. Vplivalo je v tej smeri tudi negotovo stanje valute. Trden položaj na dunajski in budimpeštanski borzi je v precejšnji meri pospeševal to dviganje vrednostnih papirjev. — Tečajji so bili sledeči: Zemaljska banka (nova emisija) 555—563 K; Hipotekarna banka 419 do 425 K; Prva hrv. štedionica (stare delnice) 7700—7800 K; Prva hrv. štedionica (nove delnice) 7400—7500 K; Kreditna banka 810 do 825 K; Banka i štedionica za Primorje (stare delnice) 540—545 K, (nove delnice) 450 do 460 K; Eskomptna banka 1280—1290 K. Kot izgleda, bodo tečajji še rasli, ker traja še vedno veliko zanimanje za delnice.

Kako Italijani informirajo javnost.

Pred kratkim smo priobčili izjavo bivšega tržaškega državnega poslanca dr. Pitacco, ki jo je bil oddal uredništvu pariškega časopisa »Le Temps«. Ta informacija je tipična za italijanske publiciste in politike: polna neresnic, zavijanj, povtorb in hinavščine, tako da je ni mogoče preiti molče.

Dr. Pitacco citira besede Poincaréja, ki pritrjuje novi organizaciji narodov na podlagi naravnega sorodstva in samoodločbe ter potem na naravnost nesramen način poudarja, da se je volja naroda pokazala že v vseh krajih, ki jih je Italija »odročila« (zasedla) v obliki — čujte! — plebiscita. To so pokazali Trst in vsi najmanjši istrski kraji, in dr. Pitacco samo obžaluje, da plebiscit, ki ga je izvršilo prebivalstvo odrešenih pokrajin, ni dovolj poznan.

Pri tem je pa dr. Pitacco popolnoma pozabil povedati, kdaj in v kaki obliki se je izvršil plebiscit na korist Italije. Ali je morda slovenska Goriška glasovala za Italijo? Ali morda celo naša zavedna Notranjska? Mi vemo le, da je celo v italijanski Furlaniji splošno ogorčenje proti italijanski okupaciji, vemo, da kolne v Trstu na tisoče delavcev, uradnikov, obrtnikov in trgovcev odrešiteljico Italijo, ker jim je z italijansko okupacijo izginil vsak zaslužek, ker je vrednost denarja padla, cena živilom pa ostala ista. Mi vemo le, da se goriški in istrski kmet boji gospodarstva uničenja, ako Italija še nekaj mesecev ostane v deželi, in vemo, da na tisoče in tisoče rodbin proklinja svoje takozvane odrešitelje, ki so jim odvzeli še tisto malo svobode, ki so jo uživali v bivši Avstro-Ogrski, jim zaprli šole ter omejili vsako možnost, pokazati snoh svojo voljo, tem manj pa, da bi jim dopustili svobodno izražati svoje politično mišljenje. Predpogoj za plebiscit na je ravno svoboda zborovanja in svoboda izražanja.

Mi vemo le, da kriči v prilogi Italiji nekaj poturic v Gorici in Trstu, ki pa z ljudstvom niso imeli nikdar pravega stika in niso imeli naj nobenega vpliva. Edini plebiscit, ki se je v zasedenem ozemlju v resnici izvršil, je oni iz slovenskega Goriškega, kjer so vse slovenske občine prostovoljno zbrale podpise v protest proti italijanski okupaciji ter obenem glasno zahtevale, da se priklonijo k Jugoslaviji. Od 106 občin je poslalo podpisov 71, pri čemer je vpoštevali, da je 30 občin na Goriškem popolnoma razrušenih in nesposobnih za stanovanje. Vseh podpisov so zbrale te občine povsem prostovoljno okoli 90.000, med temi Gorica sama 4500! (Gorica je štela sedaj nekaj čez 8000 prebivalcev.)

Umevno je vsled tega, da plebiscit italijanskega prebivalstva ni dovolj poznan, kakor to hinavsko obžaluje dr. Pitacco.

Končno moramo omeniti še eno trditve dr. Pitacca, ki je posebno značilna za italijansko svobodoljublje. Pravi namreč, da je dokazala Italija izredno skromnost, ker je dovolila gotovim osebam, ki so imele nasprotno interese, počiti resnico in označevati kot dokaz italijanskega imperializma, kar je izvor etičnega, zgodovinskega in narodnostnega prava Italije.

Človek bi res mislil, da se našim ljudem v zasedenih krajih godi kot v paradizu in da je »zmagovalna Italija« tista, katero naši nestrpni politiki v Trstu in Gorici obrekujejo, žalijo in ponižujejo. Posledica italijanske skromnosti je menda, da so zatrli slovensko česopisje v Goriškem, oronali tiskarno »Edinost« v Trstu, internirali vse odločnejše in agilnejše moze, odgnali v zapore naše goriške politike ter izgnali večji del slovenskega prebivalstva iz Gorice. Dokaz skromnosti je tudi, da so v vseh zasedenih krajih odpravili vse slovenske novise, zaprli vse slovenske šole, da silijo učitelstvo začeti poučevati v italijanščini in duhovnike pridigovati v tujem jeziku!

Če pravi končno dr. Pitacco, da ima preveč zaupanja v politično izobrazbo Italiji vseh njenih »pravice«, moramo izjaviti tudi mi, da ravno tako zaupamo baš v razsodnost francoskega naroda, ki se je vedno boril za svobodo in za kulturo in ki nam je pred 100 leti prvokrat dal okusiti politično samostojnost. Mislimo, da republikanska Francija ne bo šla po drugih potih, kakor le grande empercur, ki nam je dal Ilirijo oživljeno!

Laški Trst.

Italija si lasti Trst ne morda vsled gospodarskih potrebščin, ampak edino-le iz nacionalnih momentov. Vsled neprestanega hujkanja avstrijske iredente je namreč od leta 1850. dalje vsa italijanska javnost bila informirana v smislu, da je Trst bil od nekdanj čisto italijansko mesto. Iredenta je vedno trdila, da če se v novejšem času kažejo sledovi Jugoslovanov v mestu

in okolici, je to pripisovati vplivu avstrijske vlade, ki je umetno naseljevala Jugoslovane. Italijani, ki niso nikdar bili ne dobri geografi in ne zgodovinarji, so vsled tega radi vzeli vse te trditve za čisto zlato.

Temu nasproti moramo konstatirati, da je zgodovinsko neizpodbojna vsakemu srednješolcu znana resnica, da so že od 6. stoletja na Goriškem, v tržaški okolici in Istri bili naseljeni Jugoslovani kompaktno, ter da so skozi 13. stoletji varovali približno isto narodnostno mejo kakor danes. Hrvaško kraljestvo je bilo že tako izdatna pomorska sila, da je o njem že bizantinski cesar Konstantin s spoštovanjem pisal, da je imelo armado 60 tisoč konjenikov, 100 tisoč pešcev, 80 velikih ladij s 40 možmi, 100 manjših ladij z 20 možmi. In hrvaški kralj Peter Krešimir (1058—1078) je s ponosom naglašal: »Vsemogočni Bog je razširil kraljestvo na suhem in na morju.«

Jugoslovani niso tedaj ob morju od včeraj. Trst pa je bil od nekdanj narodno mešano mesto, v katerem so zavzemali Jugoslovani važno vlogo, tako, da so razni jezikoslovci in zgodovinarji izvajali tudi ime mesta iz slovenske besede »Terg«. Dasi se znanstveno ta trditev ne da vzdržavati, je vendar gotovo, da se Slovani v Trstu dajo zasledovati daleč nazaj.

V srednjem veku je Trst že čisto prozlet s slovenskim elementom. V krstni knjigi cerkve Marije Magdalene v Trstu iz 16., 17. in 18. stoletja najdemo vse polno slovenskih imen kakor: Bernardič, Peterlin, Bertot, Anderlič, Brenčelj, Barčič, Skokaj i. t. d.

Posvetva so imeli v Trstu v 18. stoletju Marija Čok »Mandiero Sloveno«, Bertoš, Batovec, Višnjevič, Hrovatin itd.

Kako razvit je bil v srednjem veku slovenski živelj v Trstu, dokazuje okolnost, da je Primož Trubar imel v Trstu slovenske pridige.

Pri tem pa ni pozabiti, da je do začetka 18. stoletja, ko je bil Trst proglašen za prosto luko, bilo to mesto zelo majhno, vsled česar je slovensko prebivalstvo sorazmerno dalo mestu še bolj slovensko lice. Še leta 1035. je štela Trst 3865 Italijanov in 3385 Slovanov. Pozneje pada glasom podatkov statistikov odstotek Slovanov v Trstu. Po Haimu je bilo leta 1846. v Trstu 43.940 Italijanov in 25.300 Slovencev.

Vpoštevali pa je pri tem treba, da takrat narodni čut ljudstva ni bil tako razvit in da se zlasti inteligentnejši in meščanski krogi na splošno niso zavedali svojega slovenskega pokolenja.

Kar se tiče podatkov iz nove dobe, je na splošno znano, kako se je v Avstriji štelo. Vsled tega moramo skušati pridobiti si na drug način pravo sliko o narodnostnem razmerju v Trstu.

Glasom uradnega štetja je bilo v Trstu leta 1890. 28.129 Jugoslovanov, Italijanov pa 99.399. Leta 1900. pa je bilo izkazanih Jugoslovanov samo 25.130, Italijanov pa 116.825.

Vidimo tedaj presenetljivo dejstvo, da je število Jugoslovanov zelo padlo, kljub temu, da smo imeli iz zaledja stalen dotok, da se je narodna zavest okrepila in raznarodovanje vsaj deloma ustavilo. Toda mi imamo k sreči pripomoček, na podlagi katerega inoremo narodnostno razmerje za to dobo precej natančno izračunati.

Pri državnozborskih volitvah 1. 1900. se je izmed 150.000 Tržčanov udeležilo volitve v 5. kuriji 19.440 volilcev, t. j. 76 del. Slovenski nacionalni kandidat je dobil 8414 glasov, italijanski pa 10.699.

Ako pomnožimo število slovenskih glasov z 76, dobimo slovenskega prebivalstva 63.946, za Italijane pa 81.302, število, ki odgovarja dejanskim razmeram.

Da je ta račun pravilen, nam dokazuje tudi ljudsko štetje iz leta 1910. Pri prvi štetvi se je našlo Jugoslovanov 37.894, Italijanov pa 141.509. Po izvršeni reviziji pa Jugoslovanov 60.002, Italijanov pa 118 tisoč 353. Toda tudi te številke so še napadne, kajti jasno je, da slovenski živelj od leta 1900.—1910. ni nazadovol, ampak napredoval. V resnici so se že naslednje leto pri državnozborskih volitvah dogodili slučajji, da so v nekaterih krajih dobili slovenski kandidati več glasov, kakor je bilo Slovencev na sploh štetih. Vsled tega moramo za podlago zopet vzeti podatke državnozborskih volitev.

Od 228.000 prebivalcev se je udeležilo volitev 38.000 volilcev, torej približno 6. del. Pri volitvah je bilo oddanih 10.666 slovenskih glasov in 10.226 socialdemokratskih glasov. Ako smatramo, da je med temi socialno-demokratskimi glasovi bilo 4000 slovenskih glasov, kar bi bilo za Italijane jako ugodno, bi dobili 14.666 slovenskih glasov, kar dokazuje, da je bilo Slovencev v Trstu najmanj 85 tisoč, Italijanov pa 93.000.

To je pravo razmerje med zavednim slovenskim prebivalstvom in onim, ki se prištevajo k Italijanom. Toda tu moramo poudarjati, da od teh Italijanov jih je najmanj polovica slovenskega pokolenja! Kakor dokazujejo njihova, deloma poitalijanska, deloma še pristna slovenska

imena. O tem se more prepričati vsak na najbolj preprost način, ako vzame v roke Naslovnik tržaškega mesta. Dobil bo vtis, da je velika večina prebivalstva jugoslovanstva.

Če je tedaj pisal Barzini v »Corriere della Sera« leta 1913, da se niti v Italiji sami ne najde tako čistokrvnega italijanskega življa kot je v Trstu, je to tako smešno zavijanje resnice, da ga skoro ni mogoče označiti z drugo besedo kot harkinstvo.

Naravne meje Italije.

Naravna meja Italije proti vzhodu je baje razvodje med Adrijanskim in Črnim morjem, t. j. tedaj v bistvu ona črta, ki se je v preminjari sklenjenem med Italijo in bivšo Avstroogrsko določila kot demarkacijska črta.

Iz imperialističnih razlogov se baš na to okolnost italijansko časopisje sedaj prav rado sklicuje, dasi ni razvidno zakaj bi ravno razvodje moralo tvoriti mejo med dvema državama. Če je na eni strani res, da naj država združuje vse one, ki so si sorodni po jeziku, po krvi, po navadah in življenjskih običajih, ki tvorijo eno gospodarsko enoto, tedaj mora biti ravno tako jasno, da mora biti meja med temi različnimi skupinami le taka, ki v resnici loči različne elemente. Samo ta meja bo naravna, ker združuje, sovodno in loči, kar je tuje.

V resnici tudi vidimo, da se pri določitvi državnih mej, državniki niso ozirali na take geografske meje, kakor so razvodja, ako se niso krila tudi z etnografskimi mejami. Najbolj lep slučaj v tem pogledu nam nudi Italija sama. Ako naj je razvodje naravna meja Italije na vzhodno stran, bi morala biti tudi naravna meja na zahodno stran. V tem slučaju pa bi morala Genova pripasti Franciji, ker leži onstran razvodja Ligurskih Apenin.

Goriška leži baš tam, kjer se stikajo Julijske Alpe, Kras in Benška nižina. Mesto Gorica pa leži tam, kjer se stikajo vsi trije deli tako, da tvori naravno središče Soške in Vipavske doline, ki se tam križata. Zadnji izrastki Julijskih Alp so goriška Brda na desnem bregu Soče in potem hrbovje, ki se vleče v severozahodni smeri nad Čedadom in vzhodno od Gemone. Življenske razmere v teh alpskih krajih so popolnoma tiste, kakor v pokrajinah, ki ležijo onstran razvodja. Goriški Kras se ne loči niti najmanj od gorenjskega gorja. Vegetacija je ista, pridelki zemlje so isti, način življenja je isti, kajti tudi vsi predpogoji za življenje so isti.

Ravno tako je s Krasom. Goriški ali istrski Kras ni nobena posebnost, marveč oba tvorita le del velikega kraškega kompleksa, ki se razširja od Gorice po celi Istri, Dalmaciji, Bosni, Crni gori in še dalje. Obdelovanje zemlje je po celem Krasu enako. Tisto malo pečnico rovinne zemlje, ki jo je kmet v dolgih letih zbral v kraških dolinah, obdelujejo kolikor mogoče skrbno in intenzivno. Težavno življenje na kamniti zemlji mu je vtisnilo tudi poseben značaj. Povsod je enako agilni, žilavi in vstrajni, ter skromni in potrpežljivi do skrajnosti. Če izvzamemo višjo kulturo in modernejšo obliko, ni razločka med goriškim Krašcem ali pa katerimkolisibodi prebivalcem Krasa kje drugje na jugu.

Popolnoma drug rod pa biva v Furlanski nižini. Prebivalstvo, ki stanuje tod, je nastalo iz ostankov starih Rimljanov, Keltoev in Iliriv ter govori jezik, ki se bistveno razlikuje od italijanskega, dasi ga je prištevati romanskim jezikom. Zemlja pa je tudi tu vplivala na značaj ljudstva, ki je na splošno tako, kot je v Gornjoiškoli nižini. Furlanija je ostala nedotaknjena od sosednjih vplivov, kakor tudi bližnja italijanske nižine ni mogla vplivati na značaj goriškega in kraškega prebivalstva.

Razvodje med morjem, grebeni visokih Alp niso tedaj nikdar tvorili prave meje ali sploh le ovire v medsebojnem občevanju ljudstva, ki je bilo naseljeno na obeh straneh. Le ona meja, ki jo tvori italijanska nižina z obronki Krasa in Brdi je kljub neznamiti višinski razliki držala neomajno skozi več kot tisoč let, kajti ta meja je v resnici ločila povsem tuje elemente.

Javen poziv vsem, ki imajo v inozemstvu terjatve v avstroogrskih kronah.

Na podstavi ukazov kr. ministrstva za finance in za notranje zadeve z dne 17. oziroma 19. januarja 1919, se pozivljajo vsi denarni zavodi, vse trgovske firme, delniške in komanditne družbe, zadrage, vsa industrijska podjetja kakor tudi vsi zasebniki, naj naznanijo poverjenstvu za finance v Ljubljani (Poljanska cesta št. 2) najkasneje do dne

5. februarja 1919. po stanju z dne 31. januarja 1919, vse svoje kronsko terjatve (vloge, kar imajo v dobro) v inozemstvu.

Ta poziv velja za vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani in za tuzemce iz tega območja, ki bivajo v inozemstvu ali na ozemlju, zasledenem po tujih silah.

Kar je podružnic inozemskih denarnih zavodov v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani, naj priglase tudi terjatve svoje tuzemske klientele; klienteli torej ni treba teh terjatev prijavljati še posebej.

Priave naj se pošljejo, če le mogoče, rekomandirano.

- V prijavi naj se točno napove:
 1. ime in bivališče (sedež) vsakega prijavnika;
 2. ime in bivališče (sedež) itd. vsakega dolžnika;
 3. vrsta terjatve (n. pr. posojilna terjatve, vloga, kontokorrentna ali terjatve iz žirovne ali poštnehranilniškega prometa itd.);
 4. znesek terjatve po stanju glavnice z dne 31. januarja 1919. (krona);
 5. skupni znesek vseh terjatev (krona).

Popis inozemskih kronskih terjatev je odreden v zvezi z zligosanjem bankovcev in je kakor to eminentne gospodarske važnosti. Torej naj nihče ne zamudi eminentniatrdg Torej naj nihče ne zamudi pravočasno prijave.

Občinstvo se izrečno opozarja, da se podatki prijav ne bodo uporabljali v davčne namene.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1919.

Poverjenik za finance: dr. Kukovec s. r.

Stanovanjska beda.

V očigled velikemu stanovanjskemu pomanjkanju zlasti v mestih slovenskega dela države SHS je Narodna vlada v svoji seji dne 17. januarja 1919 na predlog poverjenstva za socialno skrb sklenila novo naredbo, ki se v več točkah bistveno razlikuje od naredbe št. 180 (ur. št. XIX.), ki je dajala občinam pravico, da posegajo po gotovih stanovanjih.

Ze po stari naredbi je bilo treba priglasi vsa dvojna stanovanja v enem stanovanjskem okolišču, dalje prazna in nezadostno porabljena stanovanja. Poleg teh prijav mora po sedaj veljajoči naredbi imetnik stanovanja naznaniti vsako stanovanje tekom osem dni po tozadnji razglasitvi s strani občine, ki obsega več sob nego stanovanje in vsako stanovanje z več nego štiriimi stanovanjskimi prostori. Le rodbinam, ki štejejo osem in več oseb, je prijavitelj šele ono stanovanje, ki šteje pet in več sob.

Dele takega stanovanja mora občina zaseči v prid tistim osebam, ki imajo v dotični občini domovinsko pravico, t. j. državnim uradnikom in onim, ki jih silijo nujni vzroci, da tu stanujejo, kakor beguncem, nastavljenecem južne železnice itd.

V mestih z lastnim statutom, torej v Ljubljani, Mariboru itd., je prideljen mestnemu magistratu stanovanjski svet, sestojč iz po enega zastopnika lišnih posestnikov in najemnikov, ki jih na predlog stanovskih oziroma strokovnih organizacij imenuje Narodna vlada in zaupnika le-te. Ta vrši vse dolžnosti, ki grado po ti naredbi sicer občini.

Ta svet ima n. pr. v Ljubljani glasom § 18. te naredbe pravico, da brez ozira na obstoječo najemno pogodbo in na obstoječo odpovedne pravice in navade z odpovednim rokom 14 dni — 4 tednov — odpove stanovanje onim osebam, ki nimajo tu domovinske pravice in pa odpuščenim tujerodnim državnim uslužbenecem.

S to novo stanovanjsko naredbo si je dala Narodna vlada močno orožje v roke. Stvar stanovanjskega sosvetu na mestnem magistratu v Ljubljani je sedaj, da jo izvaja, tako da bodo one rodbine, katerih možje so poklicani v stanovanje v Ljubljano, dobile v najkrajšem času primerna stanovanja in da na drugi strani ne bo delal krivice onim v Ljubljani zdaj stanujočim osebam, ki imajo res takšen opravek tu, ki služi javnemu pridru.

Občinstvo pa opozarjamo, da naznani vsa ona stanovanja občini oziroma stanovanjskemu sosvetu, ki jih je treba glasom te naredbe naznaniti. Občine in stanovanjski sosveti imajo nalogo, da strogo pazijo na one, ki bi tega ne storili in da jih kaznujejo v zmislu § 21. te naredbe z globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 tednov, kateri kazni se izrečeta lahko tudi druga poleg druge.

Tako bo vsaj za enkrat pomagano stanovanjski misertiji. Narodna vlada si je pač sveta, da pomenijo te določbe zgolj provizorij in pričakuje zlasti od mestne občine ljubljanske in njenega stavbnega urada, da se bavi z vprašanjem, če ne kaže postaviti in ljublj. polju solidnih barak po holandskem vzorcu, dokler ni mogoče zidati zlasti hiš z malimi stanovanji.

Višji šolski svet.

Prva seja dne 17. januarja 1919.

Predsednik prof. Ant. Sušnik otvori sejo, poudarja važnost Višjega šolskega sveta, omernja težko in eminetno nalogo, ki jo imajo vršiti šolski pri gradbi nove jugoslovanške države, in pozivlja navzoče, naj gredo z združenimi močmi na delo za procvit šolstva in dobrobit jugoslovanškega naroda. — Preden se preide na dnevni red, se izreče na predlog prof. dr. Dolarja vsemu slovenskemu učitelstvu zahvala in priznanje za dosežanje narodno vzgojo šolske mladine, predvsem pa g. dr. Francu Hlešču, da se mu dá zadoščenie za preganjanja, ki jih je trpel pod prejšnjimi šolskimi oblastmi. — Zastopnik ljudskošolskega učitelstva učitelj Luka Jelenc prebere z znani izjavi upravnega odbora Zaveze jugoslovanškega učitelstva in Slomskeve zveze glede višjih šolskih nadzornikov dr. Bezjaka in dr. Opeke in glede sestave predsedstva in volitev v Višji šolski svet. — Preide se na dnevni red. Čitajo se poročila višjih šol. nadzornikov. — Višji šol. nadzornik dr. Mih. Opeka poroča o uvedbi slovenščine kot državnega jezika in o odpustu učnih moči, ki niso zmogne poučevanja ljudskošolske mladine v duhu države SHS; o slovenskih šolah med nemškimi selišči se sklene, naročiti okraj. šol. svetom, da otvorijo v prehodni dobi šolo, ako se v kakem okolišču prijavi za šolo 40 otrok, tudi če ni ustreženo vsem drugim pogojem § 59. drž. zakona o ljudskih šolah. Glede razpisa praznih učiteljskih mest se sklene z ozirom na zasedenje loagaškega in postojanskega šolskega okraja počakati, da se bo lahko udeležilo razpisa vse učitelstvo. Nemščina se kot obvezen predmet odpravi, pridobljene ure se porabijo za slovenščino in računstvo, realije in po možnosti za srbohrvaščino. Slovenščina se uvede na nemških šolah kot obvezen predmet na račun učnega jezika. — Višji šol. nadzornik dr. Poljanec poroča o šolstvu v bivši vojvodini Štajerski; dr. Grafenauer o koroških šolah. Nemščina se dovoli na željo staršev kot neobvezen predmet od 3. šolskega leta naprej po tri ure na teden na štiri in večrazrednih šolah po skleni rednega šolskega pouka. V obojnih krajih bivše vojvodine Koroske in Štajerske tudi na nižje organiziranih šolah. V tej zadevi izide posebna odredba. — Odda se stalno učno mesto v Spodnji Idriji, v Kapelah, Mozirju, Vojniku, Sv. Juriju v Taboru, Velenju, Spodnji Rečici in Slivnici. — Poverjenstvu se sklene predlagati, da uvede na učiteljskih pouk v fonetiki. Predlaga se poverjenstvu izključitev dveh učencev iz dosežanja učnega zavoda. Prirrdi se prenesti nekaterih učiteljev službenim potom. — Upokoji se na lastno prošnjo učiteljica Karolina Grahek v Sevnici. — Na predlog dr. Skabernele se izvoli odsek, da sestavi načrt za poslovniki Višjega šolskega sveta. — Dr. Skabernele poroča o ureditvi plač ljudskošolskega učitelstva in predlaga, naj se obe organizaciji pozoveta, da imenujeta po štiri pomožne moči iz svoje srede, iz katerih se po dva pokličeata v začasno pisarniško pomoč pri reševanju teh poslov. Dovolj se kredit za njihove nadomestne učne moči in pisarniške stroške. — Goriškemu učitelstvu, ki se nahaja lostran demarkacijske črte, se bo nakazala vojnodraginska doklada za leto 1919. in 10/12 vojnodraginske doklade za leto 1918. — Poverjenik se naproši, da s posebno dodatno naredbo uveljavi določila poglavja C. glede naredbe N. V. št. 252 o selitvenih stroških tudi glede učiteljev javnih ljudskih in meščanskih šol. — Učiteljici Mariji Pleško se dovoli dopust do konca šol. leta 1919/20 v svrhu študij v gospodinjstvu in kmetijstvu. — Ker ponekod ljudje nočejo dajati učiteljem ne hrane ne stanovanja, se sklene, da naj v takem slučaju posreduje okraj. glavarstvo in časopisje. Priporoča se propaganda za šolstvo po listih, da se ljudstvo bolj zave važnosti izobrazbe ter dolžnosti napram šoli. — Sklene se, da kmetijsko delo pri ljudskošolskih otrokih ne velja več kot opravčica pri šolskih zamudah, izvemši zelo nujne slučaje. — Za realne gimnazije se sprejme od III. razreda dalje kot drugi živ jezik francoščina. — Sprejme se počelo nepretrganega pouka na srednjih šolah. — Na predlog nadučitelja Cerneja, naj se ustanovi pri Višem šolskem svetu informativni oddelek za Štajersko, se sklene prideliti Višjemu šolskemu svetu v to svrhu sposobno učno moč. — Srbohrvaški tečaj za učitelstvo se naj vrše v počitnicah. — Z ozirom na izjavo ljudskošolskih učiteljev glede višjih šolskih nadzornikov dr. Bezjaka in dr. Opeke prebere dr. Dolar izjavo nekaterih srednješolskih profesorjev, s pripombo, da si jo upa zagovarjati vedno in povsod. V izjavi vprašuje, katera dejstva govore proti višjima šol. nadzornikoma dr. Bezjaku in dr. Opeki? Ali nimata nobenih zaslug za naše šolstvo? Kdo izmed učitelstva ni bil primoran več ali manj delati v duhu stare Avstrije? Kdo ni nikdar govoril zanjo? Ali ni nihče podpisal vojnega posojila? Pavšalne sodbe niso pravilne, zato se mora zadeva pre-

iskati. Da se odpor zoper imenovana že enkrat pojasi in da se eventualno dokaže krivda, se naprosi poverjenstvo, da uvede proti imenovanima informativno postopanje. Ob enem se je izvolila disciplinarna komisija za srednješolsko učitelstvo. Za disciplinarno postopanje za ljudskošolsko učitelstvo ni enotnih pravnih določil, zato se naroči dr. Skabernele, naj izdela načrte za predpise o disciplinarnem postopanju. — Dr. Opeka se zahvaljuje dr. Dolarju in podpira njegov predlog, zlasti z ozirom na pisanje »Učiteljskega Tovariša« proti njegovemu delovanju. Istotako se zahvaljuje dr. Bezjak dr. Dolarju za njegove častne besede. — Predsednik izjavlja, da je po sprejetju teh predlogov izjava ljudskošolskega učitelstva glede višjih šolskih nadzornikov postala brezpredmetna, izjavi zoper sestavo Višjega šolskega sveta in predsedstva, zoper volitve pa se očitno obrača proti prehodni ustavi in Narodni vladi, zato izjav ne predloži poverjenstvu.

Aprovizacija.

a Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 24. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določje je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 450, od 10. do 11. št. 451 do 900, od 10. do 11. št. 901 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kg stane 1 K 20 vin.

a Kislo zelje za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 24. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: od 2. do 3. št. 1 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 800, od 4. do 5. št. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kg stane 1 K 20 vin.

a Kislo zelje za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 25. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301 do 600, od 10. do 11. št. 601 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kg stane 1 K 20 vin.

a Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 25. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: VIII. okraj od pol 4. do 5. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kg stane 1 K 20 vin.

a Kis na rdeče izkaznice A. Stranke z izkaznicami ubožne akcije, zaznamovanimi s črko A, dobe kis v petek, dne 24. t. m., pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 180, od 9. do 10. št. 181 do 360, od 10. do 11. št. 361 do konca. Stranka dobi za vsako osebo en liter, liter stane 1 K.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Velja broširana 4 K, vezana 6 K.

Ta knjiga bo ustrezala in služila kat najboljše vsem stanovom ter tudi zdatno olajšala delo v uradih. Knjiga obsega namreč okoli 300 praktičnih vzorcev za najrazličnejše prilike. Rabil jo bo vsakdo, bodisi posestnik, trgovec, obrtnik, kmetovalec ali zasebnik.

Če je vloga pravilna, potem je tudi uradna rešitev hitra, kajti samo nepravilna vloga povzroči zakasnelost. V tem oziru bo ta knjiga vsem slojem premnogo koristila. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni Ljubljani.

Majdič Nasveti za hišo in dom. Knjiga vsebuje nad 1000 praktičnih nasvetov in n. vodil iz gospodarstva, domačega zdravilja, sadjarstva in poljedelstva. Avtor je sestavil svoje delo iz najnovejših virov in sprememb, tako da nudi knjiga v vsakem oziru mnogo koristnega materiala za sedanje težke čase. Cena broširani knjigi je 5 K, vezani 7 K in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Prispevalje za sklad S. L. S.!

Proda se: blagajna (Wertheimova), lovska puška in oprava, antikvarčne knjige, podobje, stara srebrnina itd. Barvarska steza 6 (Poljana) od 2.—5. ure popoldne.

Kol uradnik v posojilnici žel vstopiti mlad gospod, zložen 15.000 K kavcije. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Telovadec I« 574.

Dimnikarski vajenec, čvrst dečko, se takoj sprejme v Kranju št. 179.

Večje stanovanje v sredi mesta išče mirna stranka brez otrok za takoj. Eventualnega posredovalca se dobro nagradi. Ponudbe na »Unionsko klet«, Ljubljana.

Hiša z vrtom pri Mariji Pomagaj na Brezjah se proda. Poizve se pri Antonu Globočnik, Mošnje 17 p. Radoljca.

Išče se deklica za vsa domača dela, katere zna tudi nekoliko kuhati, snažna in počtena, z letnimi izpričevanji mali rodbini proti dobri plači in oskrbi. Nastop takoj. Ponudbe na gospo G. pl. Jurjevič, sopraga lekarnarja, Varaždin, Trg slobode.

Laščina. Kdo prevzame pouk proti dobremu honorarju. Naslov na upravo pod »Laščina« 546

Strojepiska išče službe. Ponudbe pod »Strojepiska 591« na upravo lista.

30 kg sode, 3 namizni svetilki in v salonska mizica na prodaj na Poljanski cesti 21/II.

Proda se novo pohištvo za spalnico in kuhinjo sivo iz hrastovega lesa, večja množina mizarkega kleja, šelak in furnir v različnih vrstah lesa. Vprašati je pri g. Avg. Polt, Ptuj, Herbergasse 1.

Na prodaj imam kislo zelje, suho sadje, suhe gobe, jajca in še kaj drugega, kar ljudje jedo. Naslov: h. št. 32 Olševak, p. Tupalče pri Kranju.

Dekle ali učenka išče se cvetlični salon T. Repč, Ljubljana, Kongresni trg 9, Tonhalle.

Vzgojiteljica, starejša, se išče k odresitvi rasilim otrokom. — Referenca naj se javijo pisмено na upravo »Slovenca« pod šifro »Zanesljiv« 29.

Pouka v srbohrvaščini in cirilici iščem. Ponudbe pod šifro »Slovan« 591 na upravo »Slovenca«.

Usnjarskega pomočnika in učenca Jos. Prašnikar usnjar Medija, Izlake 10.

Zobolehn. asistentinja (čebo-slovak.) išče za takoj ali pozneje službe v državi SHS najrajši v Ljubljani. 8 let pri tem obrtu. Tudi kot voditeljica. Cenjene ponudbe pod asistentinja 1. 515

Strojevaja, z večletno prakso pri vsakovrstnih parnih strojih išče službe. Ponudbe z navedbo pogojev se pošlje pod šifro »Strojnik 525« na upravo tega lista.

Benbone vsake vrste po zmernih cenah dobavlja redno tvrdka FRAN MEDICA, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Postrožba solidna. 5446

Sveže - baterije v zalogi! F. K. Kaiser, puškar, Selenbergova ul. 6

Čevlji! Sukneci domači čevlji z debelimi prešitimi klobučevinastimi podplati velikost 36—44, za par K 950. Za razprodajalco pri naročilu najmanj 1 tucata par K 850. Usnjeni vojni čevlji z lesenimi podplati in usnjatimi varovalci podplatov, dobro delo in lična izvršitev s celimi usnjatimi gorajimi deli za par velikost 36—41 K 28.—, velikost 42—45 K 34.—. Pri odjemu 12 parov povrmen poštnino, zavojnino ter dovolim 5% skonto. Gorski čevlji iz kravjega usnja za moške, močni čevlji za štrapač št. 40—46 par K 75.—. Usnjeni čevlji za otroke z lesenimi podplati, velikost 23—25 K 19.—, 26—28 K 2050. Pošilja po povzetju na vsa dve strani Rudolf Werdheim, zaloga tovarne za čevlje, Gradec, Sporgasse 11.

Proda se: oljnato barvana slika, divan, omara, podobje, pritlikavec za na vrt, damsko čevlje za hribolazce (gojserce), knjige (Gartenlaube), risalo orodje, tonet miza za otroke, svilena šerpa, senčnik za plinovo svetiljko. Naslov pove uprava lista pod šte. 563.

Večjo množino toaletnega mila zelo finega glicerina in v malih komadih imam na prodaj. Izredna prilika. Klavara, Ljubljana, Rimska cesta 12/II.

Opilje večjo množino proda tvrdka A. KUSLAN, Karlovska cesta 15, v Ljubljani. — Dalje se odda tudi večjo množino vermet - vina sladkega.

Varuhinja, zanesljiva in dobroščna, se sprejme k 3 otrokom. Starost 25 do 40 let. Dobra plača. Naslov pove uprava »Slovenca«. 358

Luxus avto za šest sedežev, komplet ten s pneumatiko se kupi. Ponudbe je poslati na upravo lista pod šifro »S 32«.

Pnevmatiko, staro, rabljeno, kupi s kolesi, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 14. 546

Dve poseliji in površnik za 10 do 12 letnega dečka prodam. Ogleda se lahko od 3 do 5 ure popoldne. Kje, pove uprava »Slovenca« pod šte. 551.

Proda se: krasen, rušč, plišast prt, emajlir. umivalna garnitura, čajnik, lončena peč in brunolin. Kje, pove uprava lista pod šte. 560.

Razglas.

Dne 23. t. m., v nedeljo ob 2. uri popoldan, se bo prodajalo potom javna prestojna družbe na licu mesta poleg pivovarne in orožniške postaje na Vrhniki, posestvo obstoječe iz velike močno zidane stavbe, katera je zelo primerna za ureditev kakršnekolj trgovine, gostilna, večje obrti ali podjetja.

Zadaj postopja prostorno dvorišče in krasen sadni vrt; od vrta teče Ljubljanska. Vodovod v hiši; tudi električna razsvetljava bode na razpolago. Poleg tega parcela 4 njive posejane s pšenico v meri ca 4000 m². Cenjeno je v skupnem K 70.000, proda pa se tudi njive na željo kuppev posebej. Resni kupci se vjdno vabijo na lice mesta.

Tvrdba F. Stiger in sin v Slovenški Bistrici išče izurjenega

manufakturista,

zmožnega slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. Prosilci naj se, s priloženimi spricvali obrneje varavnost na tvrdo.

+

Bogu Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k Sebi v večnost našo ljubo sestestro

M. Pirmino Pintar

iz Pobreža dne 23. jan. 1919, ob 5. uri zjutraj, prevideno s sv. zakramenti za umirajočo v 35. letu njene starosti in v 9. letu svete obljube.

Pogreb pojde v petek 24. jan. ob pol 2. uri popoldne iz žalnega doma Poljanska cesta 16 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo, da se spominjate duše rajnice v sveti molitvi.

LJUBLJANA, 23. jan. 1919.

Sestre križarke v Jožefinisci, Ljubljana.

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znanecem pretužno vest, da je naša dobra mamica, stara mamica, tašča, svakinja in sestra, gospa

Marija Pfeifer

vdeva deželnega adjunkta danes dne 23. januarja 1919. ob 2. uri ponoči mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 24. t. m. ob pol 5. uri pop. iz hiše Zalosti Ambrožev trg št. 2.

Ljubljana, 23. jan. 1919.

Zalujoči ostali.

Izurjeno šiviljo

z večletno prakso, sprejme tvrdka K. PUGNIK, Sodna ulica št. 3. 514

St. 51. Britev

z jako finim rezilom, že brušena kar za rabo. Cene se nabavajo natančno po sliki. Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami, brezplačno.

E. LUNA, Maribor št. 75.

Sol

se zamenja na Sv. Petra cesti 79, Ljubljana.

Imam v zalogi še manjšo množino solnega nadomestka,

ki je pripraven za vsako jed in še celo boljše okus. Naroča se na naslov: Onič, Samostanska ulica št. 12, Celje.

.. Tovarniška poslopja ..

v najboljšem stanju, z obsežnim zemljiščem in v bližini železnice, pripravna za vsako tovarno ali drugo podjetje, se ugodno prodajo. Pismene ponudbe pod "Tovarna" na upravništvo tega lista, 585

Sprejme **BLAGAJNIČARNA**

Naslov pove uprava lista pod šte. 581

Odda se služba

cerkovnika in organista

takoj. Dohodki: užitek 1. posestvo, ki priredi dve kravi ter dvoje telic in 4 prašiče; 2. ustanovna sv. maš 20 K; 3. plača župne cerkve 13 K; 4. 43 voz drv; 5. bira 20 mernikov pšenice, 17 mernikov ječmena, nekaj boba in lanu; 6. prosto stanovanje; 7. 180 K v denarju; 8. stolnina do 100 K. Prošnje naj se pošljejo na župni urad v Rakitni, pošta Borovnica, do 20. svečana 1919

Slavnemu občinstvu vladno naznanjam, da sem otciril v Gosposki ul. št. 16.

FOTOGRAFSKO OBRT

kjer bom izvrševal portretno fotografijo, kakor tudi skupine, povečanje slik do naravne velikosti, razglednice vseh vrst, slike za obeske, legitimacije itd. Prevzamem tudi vsa amaterska dela. — Za obilno naklonjenost se priporoča 518

Hugon Häbscher, fotograf.

Vino naprodaj!

Ljubljana Mestni trg št. 13

je naprodaj staro dobro vino — "Opolo" po K 10-80 liter in druga dobra cenejša vina. 554

Zahvala.

Za mnoge dokaze tolažilnega sočutja ob smrti naše priljube matere, stare matere, tašče, gospe

Franje Gärtner

zasebnice

izrekamo tam potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo slov. pevskemu društvu „Ljubljanski Zvon“ za ganljive žalostinke.

Ljubljana, 22. prosinca 1919. 587

Zalujoče rodbine

Franjo Gärtner, Ub. pl. Trnkoczy, Slavoj Gärtner.

Sprejmeta se tako

Kavarniška KUKARICA in kavarniška DEKLA.

Kje, pove uprava tega lista pod št. 584

Smokve (fige)

limone in pomeranče

(4) razpošilja po povzetju 482

Mihael Samida

Maribor ob D., Stolni trg 3.

Pr. poročam:

žepne svetilke in baterije!!

KARBID 475

zdrobljen, finejše vrste za sobne svetilke, ter različne gorivce, nadalje vsakovrstne vžigalnike granate in ploščnate, ter kamenočke i. dr

Ignacij Vok

trgovina s šivalnimi stroji in kolesi

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Srbečico, išaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvorno zakonito zaščiteno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Parketne deščice

dobava in poklada kakor tudi vsa popravila in v to stroko spadajoča dela izvršuje in se priporoča

Josip Puh, Ljubljana, Gradaska ulica 22.

KARBID

od 100 kg naprej v železno-pločevinastih zabojih v vsaki množini razpošilja točno proti predplačilu „Tovarnica za dušik, d. dr. v Rušah pri Mariboru“. Nadaljna pojasnila so pri omenjeni tvornici na razpolago. 303

Vreče, dobro ohranjene, za žito, moko Španska slena 3 do 4 metre dolga in čez 2 metra visoka, se kupi. 2 polnojarmenika (Vollgatter) 18 oz. 30" se kupita

Elektromotor 220 voltov, 25 do 30 HP se kupi.

Pozor! Došlo je večje število **slamoreznic** **Pozor!**

trpežne konstrukcije v rarnih izpeljavah. Vsak, ki potrebuje slamoreznico, naj si jo prida kupiti takoj, ker je povpraševanje za njimi zelo veliko. 275

V zalogi so tudi vsakovrstni drugi stroji.

Franc Hitti

zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta 2.

Vsak, kdor rad poceni kupi **pohišstvo** naj se oglasi takoj v zalogi pohišstva Udo Bratovž Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Trgovina

z vsem inventarjem, najbolje vpeljana, z dvema hišama, zemljiščem v zelo prometnem mestu na Kranjskem, se proda vsled bolezni odnosno se odda v najem. Natančnejše podatke daje g. Joža Rozman, Ljubljana, Gradišče 13.

Uradnik južne železnice brez otrok išče v večjem kraju na deželi stano

stanovanje

z malim vrtnom. Ponudbe prosil Ivan Dežman, Ljubljana, Dolenjska cesta 29.

Trgovski pomočnik

22 let star, izučeni špecer. in manufakt., vojašine prost, išče stano službo na Sp. Stajerskem ali Kranjskem. Ponudbe se prosijo na upravo „Slovenca“ pod št. 589. 589

Dober **hlapec**

k težkim konjem se sprejme takoj v tovarni za klet v Ljubljani. 588

RUM fini, po nizki ceni, nudi tvrdka 590 Ivan Perdan, Ljubljana. Pismene ponudbe na zahtevo.

PISEMSKE ZNAMKE

jugoslovanske, hrvatske, bosanske, avstrijske, italijanske, kakor tudi vojne in vojno-poštne znamke kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s ceno in event. vzorci na: A. Weisz, trgovina pisemskih znamk na Dunaju 1, Adlergasse 8. 470

Ceviji tovarne **PETER KOZINA & KO.**

iz najfinejševro, boks in lak usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah. Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85— za moške, K 75— za ženske v zalogi

LJUBLJANA, BREG.

Išče se za graščino enostavna **kuharica**

ki ume dobro kuhati in peči kruh. Plača 60 K. Ponudbe naj se pošiljajo baronici Inkey, Rasinja, kraj Koprivnice

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva 31/90
cesta št. 6, za frančiškansko cerkvi, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 3 krome 25 vinarjev na leto. »Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1918 nad 40 milijonov kron.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Razglas.

Povodom razpusta bivše vojaške zbiralnice kož v Ljubljani se bo oddalo iz njenih skladišč večje število (300 do 400) kož, več vagonov denaturirane soli, 1 sod natrij, 1 sod klorovega apna in okoli 1000 kg močnih papirnatih vrvi in sicer po nastopnem redu:

dne 29. januarja 1919 se bodo oddale kože,
" 30. " " " bo oddala sol,
" 31. " " " pa ostalo blago, vsakokrat ob 9. uri dopoldne

Kože se bodo oddajale po maksimalnih cenah ter prav tako tudi denaturirana sol in sicer pred vsem le strojarjem, kateri do sedaj tega blaga niso prejeli. Drugo blago se bo oddalo na javni dražbi.

Kupci, oziroma zdražiteli morajo plačati kupljeno blago takoj v gotovini in odstraniti na lastne stroške.

Nadaljna tozadavna pojasnila daje ravnatelj kemičnega preiskusvališča inž. J. Žvek, Ljubljana, Dunajska cesta št. 38.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1919.

Inž. V. Remec.

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica št. 3

457

Razglas.

Jugoslovanska tovarna za milo v Spodnji Šiški

ima večjo množino mlynega blaga. To blago se bo oddajalo posej franco tovarna po naslednjih temeljnih, oziroma nadrobnih cenah:

20%	pralno milo v kosih po 100 g, komad po	K 0-40.
30	" " " " " " " " " " " "	" K 0-60.
30	" " " " " " " " " " " "	" K 1-20.
38-40	" toaletno " " " " " " " " " "	" K 2-50.
66	" milo za britje v " " " " " " " "	" K 2-.
10	" milni prašek " " " " " " " " " "	kg K 2-50.

Pri naročbah istega mlynega blaga v celih zabojih se dovoljuje znat. ten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franco tovarna po naslednjih cenah:

20%	pralno milo v kosih po 100 g, komad po	K 0-30.
30	" " " " " " " " " " " "	" K 0-45.
30	" " " " " " " " " " " "	" K 0-90.
38-40	" toaletno " " " " " " " " " "	" K 1-80.
66	" milo za britje v " " " " " " " "	" K 1-40.
10	" milni prašek " " " " " " " " " "	kg K 2-.

Blago se mora plačati naprej, ker se razpošilja sicer le proti povzetju. Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za milo v Spod. Šiški.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javna dela in obrt: **Inž. V. Remec** i. r.

Tehnična pisarna za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec 2780

V LJUBLJANI, TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. — Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zamčena.

Suhe gobe

kupuje do 10. svečana v vsaki množini

F. Sirc, Kranj.

Premogokop

in 24 oralov zemljišča v bližini Celja takoj na prodaj. Preračunjeno je najmanj 800 tisoč ton črnega premoga. Najbolje naložen denar. Proda se samo Jugoslovanom. Poizvedbe pod naslovom „Premogokop“ pošta Rimske toplice.